

20 20.11.2013

KIRKKO & KOTI

ARKKI

Arkki aukeaa pian
→ 2

KIRKKO
& KOTI
100
vuotta
1913–2013

Kuka tahansa
voi tehdä
mielenterveystyötä

→ 2

Lapsen itsemurha
ei poistu mielestä
koskaan

→ 16

Kirjailija Sirpa Kähkönen:

Armoa kaivataan

→ keskiaukeama

Kuopion ja Siilinjärven evankelisluterilaisten seurakuntien lehti. www.kirkkojakoti.fi

AJANKOHTAISTA

Arkin ovet aukeavat pian

Seurakunnan uuden toimitilan avajaisia vietetään marraskuun lopussa.

Kaikki alkaa olla valmista kauppa-keskus Apajassa sijaitsevassa Arkissa. Tila on kalustettu, työntekijät ja vapaaehtoiset ohjeistettu – enää odotellaan vain virallisia avajaisia.

”Toivomme, että Arkki olisi hengähdyspaikka keskellä arkea”, Arkin työryhmän puheenjohtaja, Männistön seurakunnan kirkkoherra **Aulikki Mäkinen** tiivistää.

Arkissa on sen aukioaloikaan aina tavattavissa seurakunnan työntekijä ja vapaaehtoinen.

”Jokaisella seurakunnalla on nimetyt työntekijänsä, jotka vuorollaan päivystävät paikalla. He ovat pappeja tai diakoniatyön-

tekijöitä.”

Mäkinen mukaan myös vapaaehtoisia on ilmoittautunut ilahduttavan paljon mukaan. ”Mutta lisäksi on toki tervetullutta, että saadaan vuorot pyörimään sujuvasti.”

”Kaikki vapaaehtoiset haastatellaan ja koulutetaan tehtävään.”

Seurakunnan kasvot

Mäkinen korostaa vapaaehtoisten tärkeyttä Arkin toiminnan pyörittämisessä.

”He ovat seurakunnan kasvot yhdessä työntekijöiden kanssa. Seurakunnan ulostulo ei voi olla vain työntekijävetoista, sillä seurakuntahan muodostuu meistä kaikista.”

Arkin toiminta muotoutuu ajan myötä sen mukaan, millaista palautetta kävijöiltä saadaan. Tässä vaiheessa on tarkoitus, että Arkissa voi muun muassa varata seurakunnan tiloja perhejuhliin, ostaa Toisenlaisia lahjoja ja saada laajemmin tietoa seurakunnan toiminnasta.

”Tavoitteena on olla niin matalan kynnyksen paikka, että kuka tahansa voi pistäytyä le-

Arkkiä ryhdyttiin kalustamaan viime viikolla.

vähtämään ja juttelemaan ilman sen kummempaa virallista syytä.”

”Haluamme itsekkin oppia tästä konseptista jotain uutta: mihin seurakuntalaiset meitä tarvitsevat ja mitä seurakunnan toiminta voisi tässä ajassa olla.”

Avajaispäivänä piispa **Jari Jolkkonen** tulee

siunaamaan tilan käyttöön, oman tervehdyksensä esittää myös kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Pekka Kantanen**.

HELI HARING

Arkin avajaiset la 30.11. klo 10 alkaen.

TUIJA HYTTINEN

✚ **Toivontuottajien Jouluradio** alkaa soida taas ensimmäisestä adventista 1.12. alkaen. Joulusta musiikkia meiltä ja maailmalta on kuultavissa loppiaiseen asti. Radion lisäksi nettissä on tarjolla viisi joulumusiikkikanavaa eri kohderyhmille. Jouluradio kuuluu Kuopiossa kaapelitaajuudella 91,2 MHz ja FM-taajuudella 96,3 MHz.

✚ **Naisten Pankki** on saavuttanut uuden ennätyksen. Kehitysmaiden naisten yrittäjyyden ja toimeentulon kehittämiseksi on kerätty nyt yli kuusi miljoonaa euroa. Potin kartuttamiseen osallistuivat myös Kuopion Hatsalan koulun oppilaat, jotka lahjoittivat lähes 7000 euroa syksyn taksvärkituloja Naisten Pankille.

✚ **Filippiineille** iskeneen taifuuni Haiyanin jäljiltä tuhannet ovat kuolleet ja välitöntä hätäapua tarvitsee noin 2,5 miljoonaa ihmistä Filippiinien keskiosissa. Kirkon Ulkomaanapu on myöntänyt katastrofira hastostaan 100 000 euroa taifuunista kärsine-

den ihmisten auttamiseen.

Myös Suomen Lähetysseura avustaa uhreja 12 000 eurolla. Lisäksi arkkipiispa **Kari Mäkinen** on vedonnut kaikkiin suomalaisiin avun saamiseksi Filippiineille.

✚ **Kirkolliskokous** päätti lakivaliokunnan mietinnön mukaisesti, että kirkolliskokousta koskevan kirkkolain määräenemmistösääntöksen muutosesitys jätettiin raukeamaan. Kaikki kirkkolakiin ehdotetut muutokset vaativat edelleen kolmen neljäsosan äänenenemmistön kirkolliskokouksessa.

✚ **Nenäpäivänä** kerättiin Yle-Savon alueella 11 700 euroa. Seurakuntien keräämä osuus potista oli noin 640 euroa. Seurakunnat lahjoittivat päivää varten lottotarvikkeet, kerääjien kahvitarjoilut sekä Arkin tilan käyttöön päiväksi.

TAINA VAINIO

Hatsalan koululaiset tekivät taksvärkkiä Naisten Pankin hyväksi.

TUIJA HYTTINEN

PYSÄKILLÄ

Jokainen voi tehdä mielenterveystyötä

Pitkään mielenterveysoireista kärsineillä on huono terveyteen liittyvä elämänlaatu.

Terveyttä ja sairautta on pääsääntöisesti totuttu mittaamaan konkreettisilla mittareilla. Laboratoriokokeet, verenpaineen mittaus, ekg-käyrät ja kyselylomakkeet kertovat suhteellisen selvästi, jos jokin pielessä.

”Ne eivät kuitenkaan välttämättä kerro mitään ihmisen terveyteen liittyvästä elämänlaadusta”, terveystieteiden tohtori ja Kuopion psykiatrian keskuksen osastonhoitaja **Tarja Saharin** selvittää.

Terveyteen liittyvää elämänlaatua on viime aikoina tutkittu maailmalla melko paljon.

”Siitä on tullutkin tärkein väestön terveyden mittari sairastavuuden ja kuolleisuuden rinnalle.”

”Kyseessä on ihmisen oma kokemus ruumiillisesta, henkisestä ja sosiaalisesta toimintakyvystään ja hyvinvoinnistaan.”

Saharin väitteli Itä-Suomen yliopistossa lokakuun lopussa aiheesta Mielenterveydestään pitkäaikaisesti oireilevien ja oireettomien 25-64 -vuotiaiden terveyteen liittyvä elämänlaatu ja siihen yhteydessä olevat tekijät.

Väitöskirjaansa varten hän haastatteli 333 eri puolilla Pohjois-Savoa asuvaa ihmistä.

”Heille kuului suuri kiitos osallistumisesta. Ilman heitä ei olisi tätä tutkimustakaan.”

Kokemus on yksilöllinen

Kerätessään materiaalia väitöskirjaansa Saharin pani merkille, että kokemukset terveyteen liittyvästä elämänlaadusta ovat kovin-

kin yksilöllisiä. Kokemuksiin vaikuttaa pitkälti se, kuinka tyytyväinen ihminen on elämäänsä yleensä.

”Kaksi ulkoisesti samassa tilanteessa olevaa, saman sairauden ja sen oireiden kanssa kamppailevaa ihmistä voivat kokea terveyteen liittyvän elämänlaatunsa täysin eri tavoin. Elämänsä tyytyväisempi antaa todennäköisesti positiivisemmän arvon.”

”Tämä ihmisen oma kokemus asiasta, vaikuttaa siihen, miten hän selviytyy sairaana tai terveenä.”

Pitkäaikaisten psyykkisten sairauksien, etenkin vakavan masennuksen, ja somaattisten sairauksien on tutkimuksissa osoitettu huonontavan terveyteen liittyvää elämänlaatua. Suomessa ei tätä asiaa ole kuitenkaan kovin paljon tutkittu mielenterveysoireista tai psyykkisistä sairauksista kärsivien ihmisten kohdalla.

”Tällä hetkellä terveyteen liittyvällä elämänlaadulla mitataan lähinnä hoidon tehokkuutta.”

Pysähdy kuulemaan ihmistä

Saharin mukaan pitkään mielenterveydestään oireilleita ihmisiä voidaan pitää haavoittuvana väestöryhmänä.

”Heissä on paljon työttömiä tai työkyvyttömiä, jotka ovat pudonneet pois työterveyshuollon piiristä. Osa taas asuu syrjäseuduilla, joissa ei ole terveyspalveluja lähellä. Ja paljon on heitäkin, jotka eivät vain jaksakaan hakeutua lääkärin tai hoitajan juttusille.”

”He saattavat myös herkästi jäädä huomiotta terveyspalveluissa.”

Saharin painottaa, että näiden ihmisten terveyteen liittyvän elämänlaadun tutkimi-

nen on erityisen tärkeää terveyserojen vähentämiseksi ja tasavertaisuuden lisäämiseksi.

”Tutkimuksessani ilmeni, että psyykkisistä sairauksista kärsivien terveyteen liittyvä elämänlaatu oli huonompi kuin sydänsairauksista tai tuki- ja liikuntaelinten sairauksista kärsivien ihmisten.”

”Pitäisi pysähtyä kuulemaan ihmistä vähän pidemmäksi aikaa. Sen voi tehdä kuka tahansa meistä. Perheenjäsen tai ystävä voi kysellä vointia ja toimittaa tarvittaessa terveyspalvelujen pariin.”

”Myös terveydenhuollossa voitaisiin lähestyä ihmistä kokonaisvaltaisemmin. Muutama lisäkysymys verenpaineen mittauksen lomassa voi hyvinkin paljastaa esimerkiksi masennoisoreita.”

Ihmisten ilmoille

Saharisen tutkimuksessa ilmeni myös, että mielenterveysongelmat ovat kytköksissä sosiaalisen toimintakyvyn heikkenemiseen.

”Silloin ihmissuhteiden säilyttäminen ja uusien luominen on vaikeaa.”

”Masennus on nykyään yksi suurimmista syistä työkyvyttömyyteen. Kun ihminen jää työelämän ulkopuolelle, se on todella iso asia monilla mittareilla mitattuna. Siitä pitäisi mielestäni puhua enemmän.”

Sosiaaliset kontaktit voivat kuitenkin olla tehokasta lääkettä, joka kohentaa mielenterveysongelmista kärsivien terveyteen liittyvää elämänlaatua.

”Kaikki toiminta, jonka parissa ihmiset pääsevät toistensa luo, on kullannarvoista.”

”Esimerkiksi seurakunta ja asukastuvat tarjoavat monenlaisia mahdollisuuksia tavata

”Mielenterveysongelmien hoitaminen parantaa myös fyysisistä ja sosiaalisista hyvinvointia”, terveystieteiden tohtori Tarja Saharin painottaa.

muista ihmisistä, jutella ja kohdata arkisella tasolla.”

Saharin myöntää, että aina ihmisten ilmoille lähteminen ei ole helppoa.

”Joskus tarvitaan perheenjäsenen, kaverin tai naapurin rohkaisua. Kuka tahansa lähim-

mäinen voi tehdä omalta osaltaan mielenterveystyötä.”

Tukiverkostot vähentyneet

Saharisella on takanaan pitkä ura psykiatrisen terveydenhuollon puolella.

”Työssäni olen nähnyt, että aikuisten mielenterveyshäiriöt eivät välttämättä ole lisääntyneet, mutta niistä on tullut monimuotoisempia. Mukana saattaa olla muun muas-

sa pähteitä, ahdistuneisuutta ja elämänhallinnan ongelmia.”

”Nykyajassa korostuu voimakkaasti individualismi, omillaan pärjääminen. Perheiden ja sukulaisverkostojen tuki on vähentynyt eikä naapureita enää tunneta.”

Terveydenhuollon puolella yhteistyö toimii Kuopiossa Saharisen mukaan hyvin.

”Kuopion psykiatrian keskuksella on hyvät kontaktit terveyskes-

kuksen ja työterveyshuollon kanssa. Yhteistyötä myös kehitetään koko ajan.”

”Ja erityisen suuri kiitos on annettava mielenterveysjärjestöille ja kriisikeskukselle, siellä tehdään arvokasta työtä, josta on monelle suuri apu.”

HELI HARING

Valtakunnallista mielenterveysviikkoa vietetään 18.-24.11.

PÄÄKIRJOITUS

Vammaisen lapsen arvo

Jumalan silmissä kaikki ovat yhtä arvokkaita. Lasten oikeuksien päivää vietetään useissa maissa 20.11. muistutuksena lasten ihmisarvosta ja merkityksestä. Tänä vuonna sen yhteisenä kansallisenä teemana ovat vammaisten lasten ja nuorten oikeudet. Jokainen on erilainen ja silti yhdenvertainen, asiaa sanoitetaan.

Lapsen oikeuksien päivä pohjautuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, joka on ratifioitu Suomessa 1991. Sopimus koskee kaikkia alle 18-vuotiaita ja se velvoittaa valtiovaltaa, kuntia ja kirkkoa huolehtimaan lapsen oikeuksista.

Juhlapäivää ja vuoden 2013 teemaa on valmistellut Lapsiasiaavaltuutetun toimiston kanssa laaja yhteistyöverkosto, jossa on mukana kirkollisten palvelujärjestöjen sekä kirkkohallituksen asiantuntijoita. Vammaisten lasten ja nuorten mielipiteitä ja kokemuksia, voimavaroja ja mahdollisuuksia halutaan tuoda esiin: päivän motto on Luota mun vahvuuksiin.

Vammaisten lasten ja nuorten ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa on hyvä arvioida ja välittää päätäjille tietoa vammaisille lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen tärkeistä asioista.

Kun perheeseen odotetaan vauvaa, sikiötä tutkitaan mahdollisen vamman selvittämiseksi. Mikäli jotakin poikkeavaa havaitaan, vanhemmat saavat ottaa tai joutuvat ottamaan kantaa, haluavatko he abortoida sikiön vai jatkaa raskautta ja ottaa vastaan erilaisen lapsen.

”Downius on salonkikelpoinen syy abortille. Minusta se on rodunjalostusta. Entä jos perheen terveenä syntynyt lapsi vammautuu myöhemmin, muut-

tuuko hänkin sillä hetkellä kelvottomaksi? Menettääkö hän vanhempiensa rakkauden? Pitäisikö hänet tappaa?”

Näitä kovia kysymyksiä kysyy päätoimittaja **Marjo Rönkvist** Jyväskylän

Henki ja Elämä –seurakuntalehdessä 15/2013. Hän on

itse viisivuotiaan down-tytären äiti, joka rankan alkuvaiheen jälkeen elää tavallista lapsiperheen elämää, jolle vamma tuo oman lisänsä. Halauksia ja iloa saa koko lähipiiri. Marjo Rönkvist kokee, että ainoa tarvittava vanhemman valmius on tahto rakastaa.

Toisenlaiset kysymykset ovat autistisella nuorella ystävälläni, joka aikuistuttuaan siirrettiin kotihoidosta Pielsämäelle Vaalijalan kuntayhtymän kuntoutuskeskukseen. Hän toivoisi esimerkiksi pääsevänsä omaan lapsuuskotiinsa säännöllisesti, mutta yhteiskunta tarjoaa Kelan kautta hänelle kyidin kotiin kerran vuodessa. Hän ei ole yksin. Samat maksajakuntien kustannusten leikkauksista johtuvat ongelmat kasautuvat heille, joilla ei ole äänekkäitä lobbareita apunaan.

Vammaisen ihmisoikeuksia poljetaan monin tavoin. Ne pitää tehdä näkyviksi.

Lapsen oikeuksien päivästä on annettu liputussuositus. Nostetaan lippu salkoon lapsen kunniaksi, vammaisten lasten ja muiden ihmisten oikeuksien puolesta, yhteisen hyvän elämän puolesta!

ULLA REMES
ulla.remes@evl.fi

KOLUMNI

Mikä puhuttelee?

Kun suomalaisena hyvinkoulutettuna teologina astuin ensimmäistä kertaa tansaniailaisten opiskelijoiden eteen, en osannut arvata mikä muutos ajattelussani tulisi tapahtumaan seuraavan vuosikymmenen aikana.

Sormeni syyhyisivät päästä käsittelemään Paa-
valin, Augustinuksen, Lutherin ja vielä pietismin
viitoittamaa polkua vanhurskauttamisen oike-
aan ymmärtämiseen. Ällistykseni oli suuri, kun
synti ja syyllisyys –teemat eivät herättäneetkään
kovin suurta vastakaikua opiskelijoissa.

Vuosien varrella tulin oppineeksi, että kysymys omasta kelpaavuudesta Jumalalle ei ole mitenkään ytimessä afrikkalaisessa hengellisyysdessä. Olennaisempaa kuin kapea ”oma sielu ja sen pelastus” – ajattelu, on ihmisen kokonaisvaltainen olemus ja oleminen tässä ja tulevassa maailmassa. Olin ymmärtäväni, että afrikkalaisen ikkuna spirituaaliiteettiin on käsinkosketeltavampi ja tämänpuoleisempi kuin minulla oli - se liittyi enemmän sairauteen, terveyteen, ruokaan, sateeseen, elämän jatkuvuuteen ja tasapainoon, ihmisuhteisiin, henkimaailmaan, pelkoihin ja rohkuuteen.

”**Vapauta
syyttömät
kahleista.**”

Näiden asioiden läpi Jumala on läsnä ihmisten ja yhteisöjen elämässä. Afrikkalaiset teologit ovat aivan oikein kritisoineet länsimaista pelastuskäsitystä liian tuonpuoleiseksi: pelastus on vasta joskus. Afrikkalaiset kristityt haastavat meitä kysymään, miten Jumalan valtakunta on olemassa jo nyt ja juuri tässä. Oppimani uuden katsantokannan mukaan myös ihmisen tämänpuoleiseen todellisuuteen kuuluvat asiat ovat hengellisiä – ja tämä on aivan luonnollinen tapa ajatella siellä, missä maailmankuva on kokonaisvaltainen eikä pirstaloitunut kuten meillä.

Tätä mieltä oli myös profeetta Jesaja puhuessaan Jumalan viestiä ihmisille: ”Toisenlaista paastoa minä odotan: että vapautat syyttömät kahleista, irrotat ikeen hihnat ja vapautat sorretut, että murskaat kaikki ikeet, murrat leipää nälkäiselle, avaat kotisi kodittomalle, vaatetat alastoman, kun hänet näet, etkä karttele apua tarvitsevaa veljeäsi.” (Jes 58: 6-7).

KATI
KEMPPAINEN

Maaningalla mittavat investointisuunnitelmat

Maaninka aikoo tehdä 800 000 euroa velkaa rakentaakseen seurakuntatalon juuri ennen Kuopion seurakuntiin liittymistä. Maaningan seurakuntatalon tilat ovat kauan olleet huonokuntoiset ja osa toiminnoista on siirretty väliaikaisiin vuokratiloihin. Maaningan seurakunnan kirkkoneuvosto esittää yksimielisesti uuden seurakuntatalon rakentamista kirkkovaltuustolle, joka kokoontuu 10.12.2013. Maaningan seurakunta voi päättää hankkeesta itsenäisesti, vaikka velka siirtyy liitoksen myötä toisille hartioille. Maaninka liittyy Kuopion seurakuntiin kuntaliitoksen myötä vuoden 2015 alusta.

Maaningan seurakunnalla on rakennushankkeeseen käytettävissä 1 200 000 euroa säästöä, joista puolet tulisi etupainotteisesta puunmyynnistä ja puolet on jo säästetty. Metsää on 170 hehtaaria, josta ei tämän jälkeen vähään aikaan voisi puuta myydä. Velkaa on tähänastisissa laskelmissa kaavailtu tarvittavan 800 000 euroa, joka jäisi Kuopion seurakuntayhtymän maksettavaksi. Uusiakin laskelmia tehdään.

Onko mielestänne korrektaa tehdä suurta velkaa juuri ennen seurakuntaliitosta, Maaningan kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja Pauli Hujanen?

”Meillä ei ole nyt velkaa vaan on säästöjä, maksamme jatkossakin veroja ja liittymisestä tullee toiminnallisia säästöjä. Mahdollisista vuokratiloista tulee kuluja myös. Toivomme että

toimintamme olisi turvattua pitkässä juoksussa ja että sille olisi toimivat tilat. Haluamme toimia yhteistyössä”.

Uusia tiloja on mietitty Hujasen mukaan jo kauan. Suunnitelmia muiden vaihtoehtojen tutkimiseksi ei ole Kuopion seurakuntien hallintojohtaja **Timo Korhosen** mukaan viety Maaningalla laskelmiin saakka ja hän toivookin aikalisää, jotta investointi on järkevä ja kestävässä linjassa yhtymän kokonaistaloudellisen tilanteen ja säästövelvoitteiden kanssa.

Muita vaihtoehtoja ei riittävästi tutkittu

Yksi vaihtoehto olisi pitäjän kokoon poikkeuksellisen suuren kirkon sisäremontti siten, että osa kirkosta tulisi seurakuntasali:

”Kuopion seurakuntayhtymä on ehdottanut Maaningalle, että uuden seurakuntatalon rakentamisen lisäksi selvitetäisiin, voitaisiinko seurakuntatiloja saada osittain Maaningan kirkkoon ja osittain esimerkiksi työtiloja ymmärtääksemme varsin tyhjäksi jäävään Maaningan kunnantaloon. Tästä vaihtoehdosta ollaan nyt laatimassa suunnitelmaa ja kustannusarviota.”

Hujasen käsityksen mukaan kirkon remontointi on liian kallista.

Miksi valtuustotalo ei maaninkalaisen mielestä käy seurakuntien toimintatiliksi?

”Maaningan kunnanvaltuusto on yksimielisesti esittävässä Kuopion kaupunginvaltuustolle, että tilat jäisivät järjestöjen ja yhdistysten käyttöön”, Hujanen sanoo. Tilojen jatkokäytöstä päätetään jatkossa Kuopion kaupunginvaltuusto.

Kolmen ja puolen tuhannen asuk-

kaan Maaningan kunnanvaltuustossa ja seurakunnan luottamushenkilöinä on osittain samoja ihmisiä.

Millä mielellä Maaningalla ollaan Kuopioon liittymässä? ”Meillä on aktiivinen, toimiva seurakunta, joka jatkossa saattaa kasvaa. Onhan liittyminen myös mahdollisuus esimerkiksi yksin ammattiansa seurakunnassa edustavalle työntekijälle kuten nuorisotyöntekijälle, kun ei tarvitse jatkossa tehdä yksin oman alansa työtä. Hyvällä ja avoimella mielellä liitytään”, sanoo Kuopiossa itse töissä käyvä **Pauli Hujanen**.

”Seurakuntayhtymän kannalta on valitettavaa, että Maaninka voi vielä ennen liitosta tehdä rakentamispäätöksen uudesta seurakuntatalosta eikä yhtymällä ole asiassa sananvaltaa. Jos näin tapahtuu Maaninka tulee yhtymään kassa tyhjänä, metsässä on 32 ha:n aukko ja yhtymälle jää maksettavaksi Maaningan ottama laina, pahimmassa tapauksessa n. 1ME”, sanoo Timo Korhonen.

Entä mihin seurakuntaan Maaninka liittyy?

Maaningan seurakunnan kirkkoneuvosto on esittänyt Maaningan kirkkovaltuustolle, että Maaningan seurakunta liittyy Kallaveden seurakuntaan. Lopullisen päätöksen (aloitteen) tekee Maaningan kirkkovaltuusto tämänhetkisen tiedon mukaan 10.12.2013. Kallaveden seurakuntaneuvosto ottaa myös asiaan kantaa. Yhteinen kirkkovaltuusto antaa lausuntonsa asiasta tuomiokapitulille ja viime kädessä asian ratkaisee kirkkohallitus.

ULLA REMES

ARTO PENTTINEN

MITÄ MIELESSÄ?

Syyrian lasten avuksi

Kuopion konservatoriossa laulua opiskeleva **Katja Rajaniemi** on yhtenä solistina Pro Alava -konsertissa Alavan kirkossa sunnuntai 24.11. klo 18. Tuotto menee Syyrian lasten auttamiseen.

Mitä hyväntekeväisyys sinulle merkitsee?

”Se tuo mieleeni ensimmäisenä sen, että tekee jotain hyvää ilman oman edun tavoittelua. On erilaisia hyväntekeväisyyskohteita, -tapahtumia sekä tapoja tehdä hyvää, mutta ennen kaikkea voi pienillä teoilla ilahduttaa toista. Opiskelujen ohella olemme käyneet esiintymässä mm. vanhainkodeissa ja kehitysvammaisten kouluilla sekä tehty erinäisiä kaikille avoimia virkistyspäiväkonsertteja. Erityisesti näissä paikoissa huomaan, kuinka paljon musiikki voi antaa ja tuottaa iloa.”

Mikä esiintymisessä ja musiikissa on parasta?

”Musiikki saa tuntemaan minut vapaaksi, erityisesti laulaminen. Se on kuin oma turvapaikka, jonka tietää pysyvän aina elämässä. Laulaminen on myös tietynlainen terapiamuoto, jonka kautta voin ilmaista tunteitani, toteuttaa itseäni ja kasvaa. Esiintyminen on yksi tämän alan parhaista puolista, kun pääsee ylit-

tämään omia rajojaan, tuntee elävänsä täysillä ja herättämään tunteita.”

Millä mieli olet mukana auttamassa laulamalla?

”Alavan kanttori Ossi Jauhainen pyysi minut mukaan tähän konserttiin ja lähdin innolla joukkoon hyvän asian puolesta. On hieno tilaisuus päästä esiintymään kuoron ja jousiorkesterin sekä muiden hienojen artistien kanssa samalle laululle. Lähdän ilman muuta tulevaisuudessaakin mukaan vastaaviin tilaisuuksiin, kun niitä tarjoutuu. Olen miettinyt aikaisemmin myös muita ammattivaihtoehtoja musiikin ohella ja silloin tärkeäksi nousi se, että haluan tehdä jotain, millä olisi elämässä oikeasti merkitystä.”

Mitä ajatuksia konsertin avustuskohde herättää?

”Tuotto menee Syyrian lapsille, jotka ovat joutuneet luopumaan paljosta kotimaan leivonnaisien vuoksi ja elävät nyt pakolaisina. Sen lisäksi heiltä puuttuu selviämiseen elämän perusedellytyksiä, joita me voimme antaa tämän konsertin avulla edes joillekin onnellisille. On tärkeä muistaa, että pienetkin teot voivat olla suuria ja merkityksellisiä. Kun itsellä on kaikki kunnossa, ei tule usein ajatelleeksikaan sitä, mitä ei näe. Siksi on hyvä aina välillä kartoittaa tilannetta ja miettiä, mikä elämässä on tärkeää.”

Teksti ja kuva
HANNA KARKKONEN

Pesulapalvelua Siilinjärvellä ja Nilsissä

- Matot, myös laakapesut
- Perhepyykki
- Linavaatteet
- Kemiallinen pesu
- Työasut
- Kotiinkuljetus

Sorakuja 2, SIILINJÄRVI
Puh. (017) 363 5900
Avoinna ma-pe 8.30-17

Vasaratie 12, NILSIÄ
Puh. 044 363 5955
Avoinna ma-pe 8-17

SNELLMAN-kesäyliopisto

044 746 2840 • asiakaspalvelu@snellmankesayliopisto.fi

KUOPIOSSA:

Psykoterapeutikoulutuksen edellyttämät lisäopinnot/ Psykoterapian perusteet (30 op)
13.1.–16.12.2014

Ilmoittautumiset 9.12.2013 mennessä
Hinta 2.900 €

www.snellmankesayliopisto.fi

HYVÄT LAPSIPERHEET!

Kaipaako lapsenne turvallista aikuiskaveria? Toivooko perheenne mukavaa varamummaa? Olisiko ulkopuolelta tuleva pieni apu ja tuki arjessanne tarpeen?

Pelastakaa Lapset ry:n tarkoitettu lapsiperheille, jotka kaipaavat luotettavaa aikuista rinnalleen kulkemaan: touhumaan lasten kanssa, harrastamaan yhdessä, juttelemaan, ole-

maan läsnä ja myös apuna arjessa. Toiminnan piiriin hakeutuvilla perheillä ei tule olla lastensuojelun asiakkaita.

Vapaaehtoisemme ovat tehtävään perehdytettyjä aikuisia, jotka haluavat

antaa aikaansa & välittämistä lapsille ja heidän perheilleen. Kyse on puhtaasta vapaaehtoistyöstä; tuki on perheille maksutonta eivätkä vapaaehtoiset saa toiminnasta palkkaa/palkkiota.

Ota rohkeasti yhteyttä, niin kerromme asiasta lisää!

Riitta Korhonen 050 4330559
riitta.korhonen@pelastakaalapset.fi

Pelastakaa Lapset - Ridda Barnen
Save the Children

Kuopion kaupungin itsenäisyyspäivän juhla 6.12.2013

KUOPIO MUSIIKKIKESKUS

klo 12-13 Kahvitus yleisölle
klo 13.00 Juhla

Juhlapuhe Kuopio-mitalin saaja 2013
Opetusneuvos Eija Vähälä
NUORI KUOPIO -jousikvartetti
Konsa Brass
Tilaisuudessa on viittomakielen tulkkaus ja kirjoitustulkkaus.

ITSENÄISYSPÄIVÄN JUMALANPALVELUKSET JA MUUT TAPAHTUMAT KUOPIOSSA

KUOPIO TUOMIOKIRKKO

klo 10.00 Sanajumalanpalvelus

PYHÄN NIKOLAOKSEN KATEDRAALI

klo 10.00 Vedenpyhitys ja liturgia, palvelusten jälkeen Nikolaos-juhla seurakuntasalissa

NILSIÄN KIRKKO

klo 10.00 Sanajumalanpalvelus, seppelleenlasku sankaripuistossa, kahvitarjoilu seurakuntakodilla.
klo 11.30 Ilmainen bussikuljetus Nilsin linja-autoasemalta itsenäisyyspäivän juhlaan Kuopion Musiikki-keskuksessa, ilmoittautuminen Nilsin asiakaspalvelupisteeseen, p. 044 748 2220.

SANKARIPUISTO

klo 12.00 Seppelleenlasku, Itä-Suomen Sotilasläänin esikunta / Pohjois-Savon aluetoimisto

SOTKU - KAUPUNGINTALO

klo 18.00 Soihtukulkue, Itä-Suomen Yliopiston Ylioppilaskunta

KIRKON KULMILTA

Maakunta-arkisto ja Kuopio

Kuopion historiaan sisältyy myös lyhyt jakso maakunta-arkistokaupunkina. Se tapahtui sotien jälkeen, kun Viipurista vuosina 1943–44 evakuoitu arkisto siirrettiin 1946 Äänekoskelta Kuopioon.

Täällä arkisto toimi satamassa sijaitsevassa SOK:n talossa. Erkki Huutusen ja Paavo Riihimäen suunnittelema Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan funktioylinen toimitalo ja varastokompleksi oli rakennettu 1940-luvun alussa entisen satama-altaan paikalle. Päärakennuksen lisäksi siihen sisältyi rannan puolella kaksi varastosiipeä kylmää tilaa käsittävine makasiineineen.

Kuopiosta ei kuitenkaan tullut arkiston sijainnitaipakkaa, vaikka kaupunki 1940-luvun lopulla lupasi luovuttaa sille Savonkadun päässä sijaitsevan väestösuojan ja sen yläpuolelta tontin uudisrakennukselle, jossa olisi tilat myös kaupunginarkistolle. Valtioneuvosto päätti vuonna 1949 sijoittaa itäisen Suomen arkiston Mikkelin. Arkisto avattiin sinne rakennetuissa uusissa tiloissa vuonna 1953.

Valtionarkistoa täydentävän maakunta-arkistolaitoksen muotoautuminen oli alkanut 1920-luvulla. Ensimmäisenä aloitti Hämeenlinna 1927. Sitä seurasivat Oulu ja Turku 1932, Viipuri 1934 ja Vaasa 1936 sekä Jyväskylä 1967 ja Joensuu 1974.

Vuonna 1920 Kuopion kaupunki esitti Savon seuran ja Kuopion Isänmaallisen seuran aloitteesta Savon maakunta-arkiston perustamista tänne. ”Savon arkistoaarteita ei saa viedä Savosta pois, vaan niille on laitettava säilytyspaikka Kuopioon”. Sitä varten arkkitehti J.V. Strömberg laati luonnospöytäkirjat.

Esiitys useisiin 1930-luvun lopulla, jolloin kaupunki lupa-

Postikorttikuva SOK:n keskusvarastosta, jossa myös Viipurista evakuoitu maakunta-arkisto sijaitsi sotien jälkeen. Kuva Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

si luovuttaa maakunta-arkistolle tontin nykyisen Musiikki-keskuksen ja Yhteiskoulun välistä sekä osallistua neljäosalla rakentamiskustannuksiin edellyttäen että työt aloitetaan vuoden 1940 aikana. Nämä suunnitelmat kariutuivat sotaan.

Seuraava suunnitelma sotien jälkeen kariutui Mikkelin edullisempaan tarjoukseen. Mikkelistä tuli myös Pohjois-Savon arkisto vuoteen 1997, jolloin aineisto siirrettiin Joensuun maakunta-arkistoon sen saatua uudet tilat 1990-luvun alussa.

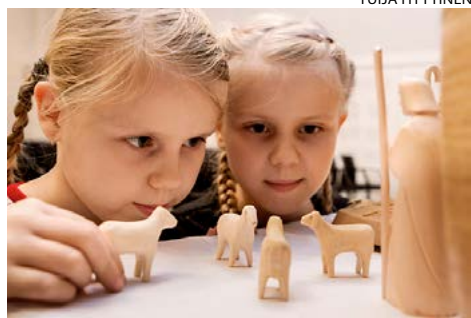
Viipurissa maakunta-arkistolle rakennettu talo toimii edelleen arkistona. Sen aineistosta osa on aikoinaan evakuoimatta jääneitä asiakirjoja.

HELENA RIEKKI

HOOSIANNA

Tiellä ken vaeltaa,
ken aasilla ratsastaa?
Maahan on laskettu vaatteita,
lehtiä, oksia.
Muurari-rabbi nyt
on matkalle lähtenyt,
noussut on satulaan ratsunsa,
kuitenkin kuningas.

Virsi 15

TUJUA HYTTINEN

Adventtiaikaan

- **Adventtimarkkinat** Tuomiokirkon mäellä sunnuntaina 1.12. klo 11.30. messun jälkeen. Tiernapapit, musiikkia. Tarjolla puuroa ja glögiä. Myyntipöytiä.
- **Armas Maasalon Adventivesper** Tuomiokirkossa sunnuntaina 1.12. klo 18. Tuomiokirkkokuoro esiintyy, johtajanaan Anna Kosola ja urkurina Anu Pulkkinen.
- **Adventivesper** Siilinjärven kirkossa sunnuntaina 1.12. klo 18. Satu Väättäinen, Marjaana Kaisto, Vesa Kajava, Sola Gratia.
- **Kynttilävaellus ja adventtihartaus** Nilsin kirkossa sunnuntaina 1.12. klo 18.30. Mukana Tiernapojat.
- **Siilinjärven seurakunnan adventti-illoissa** valmistellaan joulua kaikessa rauhassa. Maanantaina 2.12. Siilinjärven kirkonmäellä ja tiistaina 3.12. Vuorelan kirkolla klo 18–20 lauletaan, leivotaan kirkkopipareita ja askarrellaan seimiasetelma ja kortteja. Betlehemin-matkaa tehdään ulkosalla, joten pukeudu kirkon pihamaan sisään sopivasti, sisällä voit liikkua vaikka villasukkasillaan.

- **Katso seurakuntien 1. adventtisunnuntain messujen tiedot kirkollisista ilmoituksista alkaen sivulta 10.**

Joulumusiikkia

- **Betlehemin tiellä – Puijon kamarikuoron levynjulkistamiskonsertti** Puijon kirkossa sunnuntaina 1.12. klo 15. Uusi joululevy myynnissä konsertin jälkeen.
- **Joulukonsertti** Alavan kirkossa tiistaina 3.12. klo 19. Annastiina Tahkola, mezzosopraano (Sibelius-laulukilpailujen voittaja), Esa Toivola, urut, Alavan kirkkokuoro, joht. Ossi Jauhainen. Ohjelmassa mm. Bachia sekä rakastetuimpia joululauluja. Ohjelma 10 € lähetystyölle.
- **Kansalaisopiston joulukonsertti** Siilinjärven kirkossa keskiviikkona 4.12. klo 18. Musiikkikoulun opiskelijat esittävät klassisia ja jouluisia säveliä, huilu-, laulu- ja pianoesityksiä. Lopuksi yleisö pääsee osallistumaan yhteislaulun.
- **Kauneimmat joululaulut -äänestys** Siilinjärvellä. Minkä laulun haluat laulaa tai kuulla Siilinjärven Kauneimmissa joululauluissa? Kauneimmat joululaulut -tilaisuudessa Siilinjärven ja Vuorelan kirkossa 15.12. lauletaan yleisön suosituisia äänestämiä lauluja. Äänestämään pääsee osoitteessa www.siiilinjarseurakunta.fi. Äänestysaika on 12.12. saakka.

TAPAHTUU

kirkkojakoti@evl.fi

Lapsille ja lapsenmielisille

- **Eläinten urkukarnevaali** Puijon kirkossa keskiviikkona 20.11. klo 10. Outi Orava ja Anu Amppari ovat saaneet seurakseen Mari Pingviinin laulavine kaivereineen ja yhdessä eläinystävyydet rihaantuvat musisoimaan mm. uusi-lasten virsien parissa. Laulua, soittoa, leikkiä, näkemistä, kuulemista ja ihmetelemistä.
- **"Laula, leiki, liiku Uusi Lasten Virsi"** Alavan kirkossa lauantaina 23.11. klo 16. Alavan ja Männistön seurakunnan lapsikuorot, Tintti Tinkala ja Leila Savolainen, lapsisolistit, nuorten bändi. Toimintapisteitä ja iltapalaa seurakuntasaliissa.
- **Lastenpäivän yhteislaulutilaisuus** Nilsin seurakuntakodilla ke 20.11. klo 18. Lauletaan uudesta lasten virsikirjasta.

Konsertteja

- **Pro Alava -konsertti** sunnuntaina 24.11. klo 18. Jorma Hynninen, Ursula Hynninen, Kuopion Nuorisokuoro johtajanaan Jussi Mattila, Kristiina Brask, Antti Kajanus, Timo Eskelinen (SAVO), Katja Rajaniemi, Roosa Koistinen, Tahdistin orkesteri, joht. Harri Hyppölä, Popo Salami band, Alavan kirkkokuoro. Ohjelma 10 € Syyrian lapsille.
- **Kristallirakeita Salla Seururjervi Trion konsertti** Kaavin kirkossa perjantaina 29.11. klo 18. Salla Seururjervi triossa musisoivat aitolappilaisen Sailan lisäksi tamperelainen säveltäjä/multi-instrumentalisti Lasse Heikkilä ja viulisti Anni Kaisa Karola
- **Kuopion nuorisokuoron konsertti** Pyhän Johanneksen kirkossa 1. adventtisunnuntaina 1.12. klo 19. Kuoroa johtaa Jussi Mattila. Kuopion nuorisokuoro on valittu Yleisradion vuoden nuorisokuoroksi kaudelle 2013–2014. Konsertti radioidaan Yle Radio 1:ssä.
- **Mieskuoro Kuopio-kvartetin konsertti** Siilinjärven kirkossa tiistaina 3.12. klo 19. Joht. Pertti Malinen. Osa ohjelmatuotosta seurakunnan diakonian ja lähetysten hyväksi.

Tämä kannattaa kokea! Pappilaklubi Vanhalla Pappilalla perjantaina 22.11. klo 20.30. Musiikkivieraana keikkataukoa parhaillaan viettävä EGO-EIMI akustisena. Vapaa pääsy.

Hiljaisuuteen

- **Avoin hiljaisuuden talo -ilta** ke 20.11. Vanhassa Pappilassa. Hiljaisuuden messu Tuomiokirkossa klo 18, jonka jälkeen noin klo 19 jatkamme Vanhassa Pappilassa, Kuninkaankatu 12.
- **Yhteyden ilta** pe 22.11. klo 18 Alavan kirkossa. Musiikkia, rukousta ja opetusta. Zipporim-kuoro.

Voimaa musiikista

- **Voimaa musiikista** Pyhän Johanneksen kirkossa maanantaina 25.11. klo 19. Viime keväänä suuren suosion saavuttaneet Voimaa musiikista -tilaisuudet jatkuvat jälleen. Tilaisuudet ovat siirtyneet Männistön Vanhasta kirkosta Pyhän Johanneksen kirkolle osoitteeseen Kelloahdentie 8.

Myyjäisiä

- **Lähetyismyyjäiset** Puijonlaakson ostoskeskuksessa lauantaina 30.11. klo 10. Myytävänä käsitoita ja joulukortteja.
- **Joulumyyjäiset** Särkiniemen seurakuntatalolla lauantaina 30.11. klo 11. Alussa hartaus. Myytävänä joululeivonnaisia, laatikoita ja käsitoita. Arpajaiset. Paikan päällä mahdollisuus nauttia riisipuroa ja rusinasoppaa. Tuotto Alavan seurakunnan lähetystyölle.
- **Myyjäiset** Aholansaaren hyväksi Keskuseurakuntatalolla perjantaina 29.11. klo 10.30. Hernekeittoa, porkkanalaatik-

koa ja leivonnaisia. Mahdollisuus ruokailuun (hernekeitto + uunipuuro 10 €).

Miestenpäivä

- **Perinteinen Miestapahtuma** Petosen seurakuntatalossa lauantaina 23.11. klo 10–19.

Tuomasmessu

- Tuomiokirkossa sunnuntaina 24.11. klo 18. Musiikista vastaa Luomus ja Tuomasmuusikot.

Juhlia ja virkistystä

- **Omaishoitajien kirkkopyhä** vietetään Tuomiokirkossa 24.11. klo 10 ja joulujuhlaa Rytkyyn leirikeskuksessa 10.12. klo 10 alkaen. Joulujuhlaan ilmoittautumiset viimeistään 29.11. seurakuntien vaihteeseen puh. 017 158 111.
- **Päiväkuoron, lähimmäispalvelijoiden ja lähimmäisavunsaajien joulujuhla** maanantaina 2.12. klo 11 kahviossa. Hartaus, ohjelmaa, puuro ja torttukahvit. Ilmoittautumiset Varpu Ylhäiselle 25.11. mennessä puh. 040 4848 255.
- **Eläkeläisten virkistyspäivä** Keskuseurakuntatalolla keskiviikkona 20.11. klo 11.
- **Kuopion eläkeläisjärjestöjen adventtiajan kirkkojuhla** Tuomiokirkossa perjantaina 29.11. klo 13.

Kallaveden kirkkokuoro harjoittelee Anna-Mari Linnan johdolla 100-vuotisjuhlakonserttiaan varten. Konsertti on Kallaveden kirkossa sunnuntaina 1.12. klo 13. Ohjelmassa mm. Bachin, Purcellin ja kotimaisten säveltäjien musiikkia eri aikakausilta. Konserttiin on vapaa pääsy.

TIMO HARTIKAINEN

TUOMIOKIRKKO

perjantaina 13.12. klo 19 (nuorille)
maanantaina 16.12. klo 18

INKILÄNMÄKI TÄTILÄ

tiistaina 17.12. klo 18

SUOKADUN PALVELUKESKUS

keskiviikkona 18.12. klo 13.30

KALLAVEDEN KIRKKO

sunnuntaina 8.12. klo 16 (perheille)
sunnuntaina 8.12. klo 19

PETOSEN SEURAKUNTATALO

sunnuntaina 8.12. klo 18

VEHMASMÄEN KAPPELI

keskiviikkona 18.12. klo 18

HIRVILAHDEN KAPPELI

keskiviikkona 11.12. klo 18

KARTTULAN KIRKKO

sunnuntaina 8.12. klo 18

AIRAKSELA

torstaina 19.12. klo 18
Esko ja Seija Karttunen,
Karhulantie 81, Airaksela

PIHKAINMÄEN KOULU

torstaina 12.12. klo 18

SYVÄNNIEMEN KIRKKO

sunnuntaina 15.12. klo 19

POUKAMAN LEIRIKESKUS

sunnuntaina 15.12. klo 16

PUIJON KIRKKO

sunnuntaina 8.12. klo 15
(De vacraste julsångerna)
sunnuntaina 15.12. klo 16 (perheille)
sunnuntaina 15.12. klo 19
maanantaina 16.12. klo 19
tapaninpäivänä 26.12. klo 19

PYHÄN JOHANNEKSEN KIRKKO

sunnuntaina 15.12. klo 16
sunnuntaina 15.12. klo 18 (lapsille)
sunnuntaina 22.12. klo 18

MÄNTYLÄN PALVELUTALO

torstaina 19.12. klo 13.30

ALAVAN KIRKKO

sunnuntaina 8.12. klo 16
sunnuntaina 15.12. klo 18
sunnuntaina 22.12. klo 10 Kauneimmat
joululaulut -messu

NEULAMÄEN KIRKKOSEURAKUNTAKOTI

sunnuntaina 8.12. klo 18

SÄRKINIEMEN SEURAKUNTAKOTI

sunnuntaina 15.12. klo 16

JUANKOSKEN YLÖS-NOUSEMUKSEN KIRKKO

sunnuntaina 8.12. klo 19

KAAVIN KIRKKO

sunnuntaina 22.12. klo 16

MUURUVEDEN KIRKKO

sunnuntaina 15.12. klo 19

RIISTAVESI

tiistaina 10.12. klo 18
Jänneviran uudistalossa
sunnuntaina 15.12. klo 19
Riistaveden kirkossa
maanantaina 16.12. klo 19
Vartialan Seolla
tiistaina 17.12. klo 19
Melalahden Kahvila Kotikeitaassa
sunnuntaina 22.12. klo 16
Riistakoskentie 410

NILSIÄ

maanantaina 2.12. klo 19 Vuotjärvellä,
Kirsti ja Pertti Taattolalla, Taatontie 43
sunnuntaina 8.12. klo 18
Gasthaus Lastulahdessa
keskiviikkona 11.12. klo 19
Palonurmen Nuorisoseuran talossa
keskiviikkona 11.12. klo 19
Elvi Tiilikainen, Murtolahdentie 42
sunnuntaina 15.12. klo 19
Nilsin kirkossa
sunnuntaina 22.12. klo 16
seurakuntakodissa (perheille)
keskiviikkona 25.12. klo 17
Tahkon kappelissa

SÄYNEISEN KIRKKO

maanantaina 2.12. klo 18.30 (perheille)
sunnuntaina 22.12. klo 19

VEHMERSALMI

sunnuntaina 8.12. klo 19
Vehmersalmen kirkossa
sunnuntaina 22.12. klo 16
Riistakoskentie 410

TUUSNIEMI

sunnuntaina 8.12. klo 16
Tuusniemen kirkossa
perjantaina 13.12. klo 14 Shelliällä
perjantaina 13.12. klo 18
Kojanlahden koulussa
maanantaina 16.12. klo 18 Hirvossa,
Luostartie 3457

SIILINJÄRVEN KIRKKO

sunnuntaina 8.12. klo 19
sunnuntaina 15.12. klo 16*
sunnuntaina 15.12. klo 19*
torstaina 19.12. klo 18 (lapsiperheille)
sunnuntaina 22.12. klo 19
maanantaina 6.1. klo 15

VUORELAN KIRKKO

torstaina 12.12. klo 18 (lapsiperheille)
sunnuntaina 15.12. klo 16*
sunnuntaina 15.12. klo 19*
sunnuntaina 22.12. klo 19

MUUALLA SIILINJÄRVELLÄ

keskiviikkona 4.12. klo 18
Pöjlän koululla
tiistaina 10.12. klo 18
Jänneviran koululla
keskiviikkona 18.12. klo 19
Simpan barissa Vuorelassa

Tähdellä (*) merkityissä 15.12. Siilinjärvellä ja Vuorelassa laulettavissa tilaisuuksissa lauletaan yleisön ennakoon äänestämiä lauluja. Äänestys toteutetaan Siilinjärven seurakunnan verkkosivulla, www.siiilinjarseurakunta.fi.

*En etsi valtaa, loistoa, en kaipaa kultaakaan,
mä pyydän taivaan valoa ja rauhaa päälle maan.*

KUOPION EV.LUT.
SEURAKUNNAT

SIILINJÄRVEN
SEURAKUNTA

Jumalaton kosmos on mykkä

Uskontotieteilijä Mircea Eliade kuvailee kirjassaan Pyhä ja profaani (1957) modernia ihmistä, jolle Jumalan todellisuus on muuttunut elottomaksi ja mykäksi. Sie-luttomalle kulttuurille kosmos ei sisällä mitään sanomaa. Myös tietoisuus luonnon pyhydestä on hävinnyt.

Eritoten kaupunkilaisälmyyden kristillisyyden menettänyt merkitystään, sillä sen hengellinen vastaanottokyky on heikentynyt. Jumala jää hengelliset kansansa visusti kiinni pitävälle vieraaksi.

Kristinuskon totuuteen ja dynamiikkaan kyllästyneesti, välinpitämättömästi ja vaivaantuneesti suhtautuva kulttuuri tukahduttaa ja katkaisee tietoisesti kanavia, joiden kautta Korkein on perinteisesti puhutellut.

Minkä hinnan kulttuurimme mahdollisesti joutuu maksamaan siitä, jos lasten uskonnolliset kasvattajat ovat yhtä ymmällään – vailla uskon äidinkieltä, sisältöjä ja sanoja – kuin kasvatettavansa?

Uskon uusia uutuumuodella voi olla laajempia yhteisöllisiä seurauksia kuin arvataankaan. Kristillisten käsitteiden hämärtyminen ja tapojen näivettymisen saattavat johtaa takapakkien kohti pakanallisia palvontamenoja. Kuten kulttaisten vasikoiden ja kädenpuristusten korottamiseen siksi korkeimmaksi jumalaksi, jolta kaikkea hyvää odotetaan.

Näyttää epäilyttävästi siltä, että kulttuureissa, joissa Jumalan rakkaus, pelko ja kunnioitus heikkenevät, myös estot ihmisen loukkaamiselle karisevat. Jumalan sivuuttamisesta egoistisen ihmisen

itsensä tieltä ei ole pitkä matka Jumalan kuvien halveksimiseen.

Miten käy Hengen kosketusta toisenlaisiin kosketuksiin ja kickeihin kiihkeästi pakeneville ihmisille ja kulttuureille, jotka kadottavat tajun siitä, että jokainen Luojan luoma on yhtä arvokas, olkoon sitten köyhä tai kipeä, elämänsä itse tai toisten avustuksella pilannut?

Tuon tajun, joka on elähdyttänyt Euroopan henkistä kehitystä, vaikka kristinuskon onkin yritetty kerta toisensa jälkeen valjastaa pyhää vihaansa puhkuvien pikkusielujen valtaapyyteiden edistämiseen.

”Tietäkää siis: Jumala on lähettänyt pelastussanomansa pakanakansoille, ja ne myös kuulevat sitä!”, Paavali päättää Apostolien teot. Ehkä ne kansat,

joille Eurooppa aikanaan välitti evankeliumin, palaavat tulevaisuudessa tekemään meille vastapalveluksen: kertoamaan, miten pyhien yhteyteen taas päästiinkään.

Palstalla kirjoittavat vuorotellen yliopistonlehtori Helena Kantanen Kuopiosta sekä toimittaja Janne Villa Helsingistä.

Sirpa Kähkönen on ensi vuonna avautuvan uusitun Kaupunginteatterin pienen näyttämön ensimmäisen näytelmän käsikirjoittaja. Aiheena on Helene Schjerfbeckin yksinäisyys pikkukaupungissa ja ystävyys nuoreen mieheen. Keskiössä on myös se, miten taide paikkaa eri tavoin rampaa ihmistä. Näytelmä on Lasse Lindemanin jäähyväisohjaus.

KUVAT: TIMO HARTIKAINEN

Armolla ja ääneen lukemista

Luetaan ääneen, annetaan armoa toisillemme ja luodaan uutta kaupunkia, kehottaa kirjailija Sirpa Kähkönen.

Kuopio-kirjoistaan kuuluisan **Sirpa Kähkösen** silmissä väreilee toinen kaupunki. "Palmujakin täällä oli." Niitä voisi tehdä näkyväksi: paikkoja, joihin ei vielä ole rakennettu, mutta joihin voisi rakentaa siksi että siitä puuttuu jotakin. Menneitä? Tulevia?

Valkeisenlammen päädyssä oli Alavan Hovi, joka löytyy **Minna Canthin** teoksistakin. Anttilan paikalla oli aikaisemmin vähän aikaa Heps-market, joka syrjäytti kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Saastamoisen talon. Snellmanin puistossa palvelivat esplanadin tyyliin mehukioskit palmujen katveessa. Puijon metsistä löytyy paviljongin kivijalka ja Väinölänniemeltä puisen teatteritalon paikka.

"Viime kesänä Aarneenkalliolla luettiin ääneen. Paikaksi valikoitui juuri Aarneenkallio siksi, että siitä puuttui jotakin, siinä oli sille tilaa."

Kokemus lukutapahtumasta oli hieno. Tunnelma oli intensiivinen.

Euroopassa kirjailijat lukevat paljon teoksiaan ääneen. Kuopiossa ainakin **Jouni Tossavainen** on lukenut teoksiaan palvelutaloissa.

Ääneen lukeminen on Sirpa Kähköselle melkein palopuheen aihe:

"Ääneen lukeminen on kuin kehtolaulu tai sylissä pitäminen, se rauhoittaa, siinä saa olla rauhassa, pysähtyneenä, hyväksyttynä pienenä olentona. Sitä kaipaavat lasten lisäksi vanhukset ja erityisesti työikäiset, joiden elämässä aikaa ei oikein ole mihinkään."

Hiljaisten metsien kansa

"Esimmekö me oikeastaan armoa, hyväksyntää sille, että saamme olla olemassa aivan rauhassa, vailla vaatimuksia?"

Toissa kesänä SuomiAreena -tapahtumassa Musiikkitalolla arkkipiispa **Kari Mäkinen** puhui armosta. Mitä merkitsee, jos yhteiskunta ei armahda mutta Jumala armahtaa?

"Sali hiljeni täysin. Armosta kertomisella oli suorastaan järäyttävä vaikutus. Armolle on suuri tarve nykyihmisen elämässä."

Yksi asia, joka oikeastaan puhuu myös armosta, on kirjailijan mukaan luonto.

Hiljaiset metsät ja kuulaat järvenrannat. Suomalaisen hieno suhde maahan ja luontoon ansaitsee tulla näkyväksi.

"Kuinka rakastettuja ovatkaan luontokohdet myös kaupungeissa! Helsinkiläinen hengittää Nuuksiossa, meren rannalla, kuopiolainen Puijolla. Luonnossa on helppoa kokea pyhyttä, löytää kunnioitettava suhtautuminen elämään: luonto saa olla, sen kuuluu olla, sillä on arvo, että se vain on."

Sirpa Kähkönen muistuttaa, että ihminen voi olla arvokas, vaikka ei olisi yhtään rahaa. Ajattelu ja oleminen ovat itsessään tärkeitä.

"Rahaan liittyvät arvot saivat kadota hallitsemasta yhteiskuntaa."

Punaiset ja valkoiset

Toinen Sirpa Kähkösen keskeisistä viesteistä liittyy armahtamiseen: "Meidän on kerta kaikkiaan opittava armahtamaan toisiamme."

Sirpa Kähkösellä on armosta puhumiseen velvoittavana oma, kipeä kokemus. Ristiriidat löivät

Kino Kuvakukko on ollut Sirpa Kähköselle merkittävä kulttuurielämysten paikka.

leimansa lapsen mieleen:

"Isoisän äiti oli voimakkaasti uskonnollinen ihminen. Oikeudenmukaisuudesta ja tulevasta hyvästä puhuttiin paljon."

"Samaan aikaan elin todeksi sukuni punaisen puolen syvää vihaa ja katkeruutta ja onnetonta mieltä."

Kaupunkikuvassa kertautuvat monet ajan muutokset, vaietut ja näkymättömätkin. Yksi merkittävä muutos löytyy nykyisestä kansalaisopiston rakennuksesta.

"Vanha asekoulu oli aikoinaan punavankileiri. Tämä pieni muutos on korjaava liike, jossa pahasta paikasta tulee hyvä."

Elämä on lyhyt. Sen käyttäminen mielekkäästi ja merkityksellisesti on Sirpa Kähkösen mielestä erityisen tärkeää.

"Kun lähestyy viittäkymmentä, tiedostaa elämän rajallisuuden toisin kuin aikaisemmin. Aikaa ei ole rajattomasti."

Elämä lyhyt, taide pitkä.

Milloin saamme lukea erityisesti kirkkoon tai uskontoon, uskonnolliseen pohdintaan tai muuten ihmisen perimmäisiin kysymyksiin keskittyvän kirjan?

"Olen pohtinut näiden teemojen käsittelyä. Ehkä se tulee vielä!" tuottelias kirjailija hymyilee.

Taide kuuluu kaikille

Taide, se kuuluu kaikille. Vaikka Sirpa Kähkönen kokee olevansa selkeästi yksitaiteinen ihminen, hänellä ovat monet kanavat auki. Kirjoittaessaan hän kuuntelee musiikkia, erityisesti Bachin musiikki on vaikuttanut useisiin teoksiin.

"Kirjoittamisen rakennetta opetteleen musiikista. Alussa viitataan tulevaan ja vihjaillaan, draaman kaarta kasvatetaan kiihkeästi ja välillä viivytään suvannossa, ja lopussa paljastetaan, mitä tuleman piti."

Elämä on kaiken kaikkiaan herkkävereiselle kirjailijalle oikeastaan aika fyysinen kokemus:

"Arkkitehtuurin koen vahvasti. Tuomiokirkon valkoinen valo oli minulle jo lapsena esteettinen ja merkittävä, Alavan kirkon harmaa kaivomai-

Ääneen lukeminen on kuin sylissä pitäminen, se rauhoittaa. Sitä kaipaavat erityisesti työikäiset.

nen valo teki minulle fyysisiä tuntemuksia. Siihen on tottunut koskaan. Kaupungintalon salin kauneus hiveli silmää."

Sirpa Kähkönen muistaa myös sen, että innostus, onni ja ilo tuntuivat kymmenvuotiaan kehossa, kun Kuopion kaupunginorkesteri alkoi soittaa ensimmäistä kertaa hänen luokalleen.

"Lapselle tarjottiin tällaista! Miten suuri merkitys sillä olikaan! Kävin sen jälkeen vakiokuulijana kuuntelemassa vanhan salin konsertit."

Ja nuori ihminen, aito innostus säteilee hyvää myös ympärilleen. Se pitää nuorena myös hänet, joka saa olla nuorta lähellä. Sen kirjailija on koulukierroksilla nähnyt – viimeisimmäksi Tuusniemellä.

Kotona luovan työn yksinäisyyden vastapainona on perhe-elämä. Kielestä ja musiikista myös innoittuva **Aino**-tytär on nyt yläkouluikässä.

"Olen saanut olla omaa tytärtäni lähellä niin paljon kuin olen ikinä halunnut. Siitä olen iloinen."

"Samalla ikävöin ukkini, jonka menetin seitsemänvuotiaana: hänelle olin ensimmäinen ihminen, jonka elämää ja kehitystä hän oli saanut seurata vastasyntyneestä saakka. Sota-aika vei sen sukupolven miehiltä mahdollisuuden olla omia pieniään lähellä: kun he palasivat sodasta, vastassa oli vieraan oloisia isoja lapsia."

Sirpa Kähkönen toivoo, että lasta ja nuorta ei unohdeta – ei kulttuurissa, ei kirkossa, ei yhteiskunnassa yleensääkään.

"Meidän aikaamme nuorilla oli varmat tulevaisuuskuvat ja selkeät suunnitelmat. Tämän päivän nuorilla niitä ei ole, mutta supliikitaitoja on, osataan esiintyä ja keskustella."

"Ilmastosta oltiin silloin huolissaan ja ollaan nyt huolissaan. Haluan uskoa, että ihminen voi vaikuttaa asioihin, että virheitä korjaavia päätöksiä voidaan tehdä, että asioista voidaan oppia."

Yksinkertaisuuden tavoittelu on ihmiselle loputakin luontevaa, kirjailija näkee.

"Mistä me voisimme luopua? Mitä pitäisi muuttaa? Hyvään on aina mahdollisuus!"

SEURAKUNNAT 20.11.-3.12.2013

Avoinna klo 10–15
lisäksi pe klo 18–23
040 4848 256

Hiljaisuuden messu (Viikkomessu) ke 20.11. klo 18.
Perjantaimessu pe 22.11. klo 19.

Urkutuoquio la 23.11. klo 15. Johanna Isokangas.
Messu su 24.11. klo 10. saarna Liisa Penttinen, liturgia Lauri Kastarinen, kanttorina Anna Kosola ja urkurina Anu Pulkkinen. Nuorisokouoro, johtaa Jarkko Maukonen. Valtakunnallinen omaishoitajien kirkkopyhä.

Kansainvälinen jumalaneläminen su 24.11. klo 14 kappelissa.

Tuomasmessu su 24.11. klo 18. Saarna Markku Virta, liturgia Risto Voutilainen. Musiikista vastaa Luomus ja Tuomasuusikot.

Viikkomessu ke 27.11. klo 18. **Juhlaconsertti "Vigilia ja Liturgia"** to 28.11. klo 18. Joensuu suun yliopiston ortodoksinen kuoro, johtaa Petri Nykänen. Vapaa pääsy. Ohjelma 10 €.

Alakoulujen adventtiharatus pe 29.11. klo 11.15. Satu Karjalainen, Kaisa Pajarinen. **Kuopion eläkeläisjärjestöjen adventtiajan kirkkojuhla** pe 29.11. klo 13.

Perjantaimessu pe 29.11. klo 19.

1. Adventtisunnuntain messu su 1.12. klo 10. saarna Marjo Parttimaa, liturgia Ilpo Rannankari, kanttorina Anna Kosola ja urkurina Anu Pulkkinen. Tuomiokirkkokuoro. **Adventtimarkkinat Tuomiokirkon mäellä** su 1.12. klo 11.30. messun jälkeen. Tieraitepapi, musiikki. Tarjolla puuroa ja glögiä. Myyntipöytä.

Armas Maasalon Adventtivesper su 1.12. klo 18. Puhe Satu Karjalainen, Ilpo Rannankari, Tuomiokirkkokuoro, johtaa Anna Kosola ja urkurina Anu Pulkkinen.

Adventtajan viikkomessu ke 4.12. klo 18.

KESKUS-SEURAKUNTATALO Suokatu 22

Seurakuntamestarit 040 4848 259
Eläkeläisten virkistyspäivä ke 20.11. klo 11. Raamattutunti "Valvokaa" Liisa Penttinen. Klo 12.15–13 nimikkolähetti Tiia Juzi.

Tuomiokirkoseurakunnan ja Alavan seurakunnan omaishoitajien ryhmä ma 25.11. klo 13. kerhuuone Samulissa, Suokatu 22 C.

Keskikaupungin palvelupiiri ke 27.11. klo 13. Kerhuuone Eetu, Suokatu 22 C.
Myyjäiset Aholansaaren hyväksi pe 29.11. klo 10.30. Hernekeittoa, porkkanaa laatikkoa ja leivonnaisia. Mahdollisuus ruokailuun (hernekeitto + uunipuuro 10 €).

Päiväkuoron, lähimmäispalvelijoiden ja lähimmäisvanssajien joulujuhla ma 2.12. klo 11. kahviossa. Hartaus, ohjelma, puuro ja tortut kahvit. Ilm. Varpu Ylhäisel-le 25.11. mennessä 040 4848 255.

Raamattupiiri to 3.12. klo 17. kerhuuone Aaron, Suokatu 22 C, 2. krs.
Eläkeläisten virkistyspäivä ke 4.12. klo 11. Raamattutunti "Kuninkaasi tulee" Ilpo Rannankari. Jouluihin ruokailu (10 €). Iltapäivällä musiikkia ja lastenohjelmaa.

MUMMON MÖKKI Puijonkatu 10

Avoinna ma-to klo 11–15
040 4848 272
Papin päivä ti 26.11. klo 13.

LÄHETYS

Keskiviikon / Kotien lähetys su 27.11. klo 13. Rani-silla, Kästytökatu 10.

DIAKONIA

Seurakuntayhtymän omaishoitajien joulujuhla Rytkyn leirikeskuksessa tiistaina 10.12. klo 12–14.30. Hintana 15 € (sis. jouluruoan, kah-

vin ja ohjelman). Tarvittaessa järjestetään kuljetus (5 €). Ilm. viim. 29.11. seurakuntien vaihteeseen 017 158 111.

Lähimmäispalvelijoiden kuukausitapaaminen ma 25.11. klo 16. Kerhuuone Samulissa, Suokatu 22 C.

Inkilaan seurakunta-kerho to 27.11. klo 13. Tällässa. Keskustelemme toivosta, Liisa Penttinen ja Varpu Ylhäinen.

PERHETYÖ

Perhekerho "Hengähdä hetki" ti 26.11. klo 9.30–11. Keskuseurakuntatalo, Suokatu 22 E.

Naisten lenkkiپیری Poukamassa ma 2.12. klo 18–20.30. Sauna ja iltapala 4 €.

Perhekerho "Joulua kohti" ti 3.12. klo 9.30–11. Keskuseurakuntatalo, Suokatu 22 E.

KASTETUT

Enna lisa Aurora Hakkarainen, Jimi Niklas Alexander Keinänen.

KUOLLEET

Eero Juhani Timonen 77 v. Väinö Jalmari Kauppinen 93 v. Sirkka Helena Kasurinen 79 v. Raija Inkeri Waljus 69 v. Paula Kyllikki Korhonen 86 v.

ALAVA

ALAVAN KIRKKO Keihäskatu 5

040 4848 298
"Laula, leiki, liiku Uusi Lasten Virsi" la 23.11. klo 16. Alavan ja Männistön seurakunnan lapsikuorot, Tintti Tinkala ja Leila Savolainen,

lapsisolistieja, nuorten bändi. Toimipisteitä ja iltapalaa n. klo 17 srk-salissa.
Messu su 24.11. klo 10. Saarna Hannu Koskelainen, liturgia Juha Välimäki, kanttorina Ossi Jauhainen, seniorikuoro. Messun jälkeen srk-salissa 70-, 75-, 80-, 85- ja 90-vuotiaitten syntymäpäiväjuhla.

Valtakunnallinen omaishoitajien kirkkopyhä su 24.11. klo 10 Kuopion Tuomiokirkossa. Messun jälkeen n. klo 11.30 kahvitilaisuus ja juhla-omaishoitajille ja hoidettaville Keskuseurakuntatalolla, Suokatu 22. Ilm. viim. 18.11. seurakuntien vaihteeseen 017 158 111.

Alavan seurakunnan hiljaisen rukousmaalauksen retirit 29.11.–12.12. adventin aikaan johdattajana Rytkyn leirikeskuksessa. Retirit ohjaajana Ulla Turunen, pappi Ilkka Koponen ja maalaukseen ohjaajana taidetereapeutti Heide Hillebarth. Hintana Alavan seurakuntalaisilta 80 €, eläkeläisiltä, työttömiltä ja opiskelijoilta 60 €, muilta 100/80 €. Ilm. 18.11. mennessä Olla Turuselle, samoin lisäetiedettyä 044 2757 963. Ei edellytä mitään maalaus-tai piirustustaitoja. Kaikki tarvikkeet valmiina paikan päällä.

ALAVA SEURAKUNTAKESKUS Keihäskatu 5 B

Yhteyden iltat pe 22.11. klo 18. Klo 18 Alavan kirkossa. Musiikkia, rukousta, opetusta, mukana pastori Tarja Säynevirta, Sakari Kainulainen, Leila Savolainen sekä Zipporimkuoro, soitattajat ja solistit. Klo 19 srk-salissa israelilainen sapatitateria lipun ennakkoon varannelle.

Varttuneiden päiväpiiri ti 26.11. klo 11 srk-salissa. Ateriamaksu 4 €.

Kirjallisuuspiiri to 28.11. klo 14 kerhuuonessa 1555. Kirja: Riikka Ala-Harja, Maailmnonuus. Yht. henk. Aino Mäkkönen 040 7071 499.

Alavan diakonia- ja lähetyspiiri ti 3.12. klo 12. uusi neuvottelutila. Juhlimme piirin 80-vuotistaivalta täytekakku-kahvin kera.

NEULAMÄEN KIRKKO Vesurikuja 4

040 4848 311
1. adventtisunnuntain messu su 1.12. klo 13. Saarna Piirjo Kuula, liturgia Juha Välimäki, kanttorina Leila Savolainen, Zipporim-kvartetti, kirkkokahvit, Käläläiset naiset avustamassa.

SÄRKINIEMIEN SEURAKUNTATALO Särkiniementie 20

040 4848 307
Messu su 24.11. klo 13. Saarna Markku Virta, liturgia Juha Välimäki, kanttorina Salla Lehtinen.

Joulumyyjäiset la 30.11. klo 11. Alussa hartaus. Myytävänä joululeivonnaisia, laatikkoja ja käsitöitä. Arpajaiset. Paikan päällä mahdollisuus nauttia riisipuuroa ja rusinasoppaa. Tuotto Alavan seurakunnan lähetystyölle.

DIAKONIA

Diakoniatoimistot: Diakoniatyön ajanvaraus vastaanotot: Särkiniemen diakoniatoimisto, Särkiniementie 20 tiistaisin klo 9–11, Sisko Latinen 040 4848 326. Alavan diakoniatoimisto, Keihäskatu 5 B keskiviikkoisin klo 9–11, Sonja Tirkkonen 040 4848 324. Neulamäen diakoniatoimisto, Vesurikuja 4 torstaisin klo 9–11, Kati Ukkonen 040 4848 325.

Lähimmäispalvelijoiden kuukausitapaaminen ma 25.11. klo 17.30 Alavan srk-talon alasalissa. Mukana Tintti Väisänen Kuopion koulurystä.

MUUTA

Avoim hiljaisuuden talo iltat ke 20.11. klo 18 Vanhassa Pappilassa. Klo 18 Hiljaisuuden messu Tuomiokirkossa, jonne jälkeen n. klo 19 jatkomme Vanhassa Pappilassa, Kuninkaankatu 12.

Valtakunnallinen omaishoitajien kirkkopyhä su 24.11. klo 10 Kuopion Tuomiokirkossa. Messun jälkeen n. klo 11.30 kahvitilaisuus ja juhla-omaishoitajille ja hoidettaville Keskuseurakuntatalolla, Suokatu 22. Ilm. viim. 18.11. seurakuntien vaihteeseen 017 158 111.

Alavan seurakunnan hiljaisen rukousmaalauksen retirit 29.11.–12.12. adventin aikaan johdattajana Rytkyn leirikeskuksessa. Retirit ohjaajana Ulla Turunen, pappi Ilkka Koponen ja maalaukseen ohjaajana taidetereapeutti Heide Hillebarth. Hintana Alavan seurakuntalaisilta 80 €, eläkeläisiltä, työttömiltä ja opiskelijoilta 60 €, muilta 100/80 €. Ilm. 18.11. mennessä Olla Turuselle, samoin lisäetiedettyä 044 2757 963. Ei edellytä mitään maalaus-tai piirustustaitoja. Kaikki tarvikkeet valmiina paikan päällä.

MUUTA

Donkis Big Night-toimintailta pe 22.11. klo 18–20. Vapaa pääsy. Lisätietoja www.donkii.net tai Cecilia Kurkinen 050 381 4459. Järjestäjänä Kansanlahetus. Mukana Mari Vuola-Tanila ja lapsikuoro.

HIRVILAHDEN KAPPELI

Koko perheen joulus-karttelutapahtuma la 28.11. klo 15–16.30 Hirvilahden Nuorisoseurantalolla. Tervetuloa.

KARTTULAN KIRKKO Kirkkotie 23

040 4848 545
Tuomiosunnuntain messu su 24.11. klo 10. Rai-li Rantanen ja Anna-Mari Linna.

1. Adventtisunnuntain messu su 1.12. klo 10. Markku Virta, Anni Keränen ja kirkkokuoro.

MUUTA

Rukoushetki Marini-hassa to 21.11. klo 13. Tuula Mäkkönen.

Ehtoollishetki to 26.11. klo 13 Jaakkolassa ja klo 14 Karttulan sairaalassa. Sanna Alanen.

KARTTULAN SEURAKUNTAKOTI Kissakuusentie 14

040 4848 547
Rukousilta su 24.11. klo 18.

Sotaveteraanien joulu-puuro ke 27.11. klo 12.

Naisten Hyvänolon iltat to 28.11. klo 18. "Jouluis-sa tunnelmissa". Askartelua ja yhdessäolaa. Nyttärit. Ilm. Marja Huttusella ke 27.11. mennessä marja.huttunen@lithouse.fi tai 050 546 9364. Askartelun materiaalimaksu 5–10 €.

Seurakuntaväen joulujuhla ke 4.12. klo 10. Jouluisia ohjelmia. Tier-napojat. Jouluteria 10 €.

NUORET

Nuortenillat 21.11. ja 28.11. klo 17.30–20.30 Kallaveden kirkolla. Mukana Jarkko Maukonen. Iltojen aiheena 21.11. "Fire", 28.11. "Valot syttyvät".

LÄHETYS

Naisten lähetystölyt ke 27.11. klo 18. Rytkyllä. Lähtö kirkolta klo 17.30 ja Petoselta klo 17.35. Vapaaehtoinen 5 € maksu lähetys-selle. Saunomisen lisäksi

näntie 22). Piiristä vastaa Veijo Olli 040 8275 304.
Perhearaamattupiiri su 1.12. klo 16.30. Kirkon alakerrassa. Raamattupiiristä vastaa Pia Karjalainen 050 5251 012.

PETOS

SEURAKUNTATALO Pyörönkaari 21

040 4848 345
Hyviä uutisia sinulle, mies! Miestapahtuma la 23.11. klo 10–16.30 Raamatunopetus, vapaaehtoinen julistustyöntekijä Reino Letonsaari, verenpaineenmittaus ja lääkärint neuvot. Lounas ja kahvit, vapaaehtoinen maksu. Kirjamyyntiä, arpajaiset, myytävänä kotona leivottuja ruusileipiä. Klo 18 kaikille avoin messu.

Päiväkahvit Parus-huoneen Parhaaksi ti 3.12. klo 14 takkahuoneessa, Pyörönkaari 21. B ovi. "Sanomisen tavalla on väliä", aiheetta pohittamassa kanssana Anna-Maija ja Pertti Hella.

MUUTA

Donkis Big Night-toimintailta pe 22.11. klo 18–20. Vapaa pääsy. Lisätietoja www.donkii.net tai Cecilia Kurkinen 050 381 4459. Järjestäjänä Kansanlahetus. Mukana Mari Vuola-Tanila ja lapsikuoro.

HIRVILAHDEN KAPPELI

Koko perheen joulus-karttelutapahtuma la 28.11. klo 15–16.30 Hirvilahden Nuorisoseurantalolla. Tervetuloa.

KARTTULAN KIRKKO Kirkkotie 23

040 4848 545
Tuomiosunnuntain messu su 24.11. klo 10. Rai-li Rantanen ja Anna-Mari Linna.

1. Adventtisunnuntain messu su 1.12. klo 10. Markku Virta, Anni Keränen ja kirkkokuoro.

MUUTA

Rukoushetki Marini-hassa to 21.11. klo 13. Tuula Mäkkönen.

Ehtoollishetki to 26.11. klo 13 Jaakkolassa ja klo 14 Karttulan sairaalassa. Sanna Alanen.

KARTTULAN SEURAKUNTAKOTI Kissakuusentie 14

040 4848 547
Rukousilta su 24.11. klo 18.

Sotaveteraanien joulu-puuro ke 27.11. klo 12.

Naisten Hyvänolon iltat to 28.11. klo 18. "Jouluis-sa tunnelmissa". Askartelua ja yhdessäolaa. Nyttärit. Ilm. Marja Huttusella ke 27.11. mennessä marja.huttunen@lithouse.fi tai 050 546 9364. Askartelun materiaalimaksu 5–10 €.

Seurakuntaväen joulujuhla ke 4.12. klo 10. Jouluisia ohjelmia. Tier-napojat. Jouluteria 10 €.

NUORET

Nuortenillat 21.11. ja 28.11. klo 17.30–20.30 Kallaveden kirkolla. Mukana Jarkko Maukonen. Iltojen aiheena 21.11. "Fire", 28.11. "Valot syttyvät".

LÄHETYS

Naisten lähetystölyt ke 27.11. klo 18. Rytkyllä. Lähtö kirkolta klo 17.30 ja Petoselta klo 17.35. Vapaaehtoinen 5 € maksu lähetys-selle. Saunomisen lisäksi

kevyt iltapala ja asiaa lähetystöstä.
Perinteiset Lähetysmessu-jäiset la 30.11. klo 11–13 Kallaveden kirkolla. Tuotto Kallaveden seurakunnan lähetystyölle.

DIAKONIA

Hyvän hoidon päivä ke 27.11. klo 10.30–14.30 Rytkyn leirikeskuksessa. Tee-mä "Kehu itseäsi". Ilm. diakoniatoimistoon 040 4848 332 ma tai to klo 9–10. Voit myös ilmoittautua jättämällä viestin vastaajalle.

Levää etsimässä -kerho to 28.11. klo 14.30–16. Pyhän Johanneksen kirkon srk-salissa. Heikki Hyvärinen.

Ukintuvan joulujuhla ti 3.12. klo 12 Pyhän Johanneksen kirkon srk-salissa. Hartaus, riisipuuroa ja ruusinasoppaa, piparikahvit, jouluisia ohjelmia ja arpajaiset.

MUUTA

Kotien raamattu- ja rukouspiiri ma 25.11. klo 13. Seija Hyvärillä, Melankatu 34.

Messu 1. adventtisunnuntaina 1.12. klo 10. Saarna Aulikki Mäkinen, liturgia Sanna Husso, kanttorina Tintti Tinkala ja Heikki Koponen, lapsikuoro. Lounas. Linja-autokuljetus: Päiväaamantti, Citymarketin jälkeinen pysäkki Kettulanlahteen päin klo 8.50. Autotalo Kuopion pysäkki klo 8.55. Pihlajahartuntien ja Rahustien risteys klo 9. Kelloniemen Sale klo 9.05. Itkonniemi (Malminkatu 13) pysäkki klo 9.10. Sotilaspojan-kadun pysäkki klo 9.15. Telleronkadun pysäkki 9.20. Lönnrotinkadun pysäkki (Lönnrotinkatu 1 kohdalla) klo 9.25. Pohjolan-kadun pysäkki (Pohjolan-katu 28 kohdalla) klo 9.30. Kallaveden kirkon srk-salissa. Heikki Hyvärinen.

Taidetistat ti 26.11. ja 3.12. klo 9.30–11.30 tai 13–15. Koko perhe kädentaitojen pariin Kallaveden kirkolle. Omat eväät ja taiteluvälineet vaahtee mukaan. Päivän aiheena 26.11. rakkaus ja ystävyyt, 3.12. joulus-karttelut.

PIIRIT

Kaislastenlahden päiväpiirin aloitus ti 26.11. klo 13. Veikko Lyytikäisellä, Kaislastenietie 36. Anna-Maija Hella.

Rytkyn lähetyspiiri ti 26.11. klo 18. Kirsti ja Erkki Oinonen, Poikkimäki 6.

Niemisjärven olotila to 28.11. klo 11.30–13. Niemisjärven kylätalolla. Kotisaaraanhoidoja antaa influenssarokotuksia yli 65-vuotiaille klo 10 alkaen.

PYHÄKOULU

Juhäkoulu su 24.11. klo 13. Pyhäisen Hillalla, Suonenjoentie 270.

KASTETUT

Oskari Toivo livari Saastamoinen, Roni Valtteri Hyttinen, Sohvi Kaarina Lappalainen, Sampsa Esa Miettinen, Roope Akse- li Rissanen, Alex Heikki Tapani Soikkeli, Alisa Eila Ilona Räisänen, Mette Tuulia Nuutinen, Viljam Ukko Antero Viljakainen, Leo Samuel Ryttilähti, Vilho Emeli Lyytikäinen, Loore Ilona Nort, Salka Aarikka Puolitaival, Malva Senofia Raunismäki, Eetu Toivo Ilmari Pohjolainen, Saima Tyne Lydia Niskanen, Lenni Ilari Korhonen, Pekka Aatos Valtteri Rautio, Ellen Aurora Raikas-lehto, Olli-Pekka Evert Tiirikainen, Martta Elle Maria Simonen, Silja Pauliina Simonen, Jasse Topias Pulkkinen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Jukka Kalevi Viljakainen ja Mari Pirkko Katariina Salonen.

KUOLLEET

Maria Kyllikki Kejonen 93 v. Jaakko Veli Esa Kalilainen 86 v. Viljo August Nyssönen 94 v. Anni Lohko 90 v.

MÄNNISTÖ

PYHÄN JOHANNES-KELLAHdentie 8

040 4848 386
Messu su 24.11. klo 10. Saarna Salla Tyrväinen, liturgia Aulikki Mäkinen, kanttorina Tintti Tinkala.

Siioninvirsiseurat la 30.11. klo 18 takkahuoneessa. Heikki Hyvärinen.

Sukupolvien välinen messu 1. adventtisunnuntaina 1.12. klo 10. Saarna Aulikki Mäkinen, liturgia Sanna Husso, kanttorina Tintti Tinkala ja Heikki Koponen, lapsikuoro. Lounas. Linja-autokuljetus: Päiväaamantti, Citymarketin jälkeinen pysäkki Kettulanlahteen päin klo 8.50. Autotalo Kuopion pysäkki klo 8.55. Pihlajahartuntien ja Rahustien risteys klo 9. Kelloniemen Sale klo 9.05. Itkonniemi (Malminkatu 13) pysäkki klo 9.10. Sotilaspojan-kadun pysäkki klo 9.15. Telleronkadun pysäkki 9.20. Lönnrotinkadun pysäkki (Lönnrotinkatu 1 kohdalla) klo 9.25. Pohjolan-kadun pysäkki (Pohjolan-katu 28 kohdalla) klo 9.30. Kallaveden kirkon srk-salissa. Heikki Hyvärinen.

Taidetistat ti 26.11. ja 3.12. klo 9.30–11.30 tai 13–15. Koko perhe kädentaitojen pariin Kallaveden kirkolle. Omat eväät ja taiteluvälineet vaahtee mukaan. Päivän aiheena 26.11. rakkaus ja ystävyyt, 3.12. joulus-karttelut.

PIIRIT

Kaislastenlahden päiväpiirin aloitus ti 26.11. klo 13. Veikko Lyytikäisellä, Kaislastenietie 36. Anna-Maija Hella.

Rytkyn lähetyspiiri ti 26.11. klo 18. Kirsti ja Erkki Oinonen, Poikkimäki 6.

Niemisjärven olotila to 28.11. klo 11.30–13. Niemisjärven kylätalolla. Kotisaaraanhoidoja

• Matot
• vuodevaatteet • ym.

Pyykkisatama

Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128

Tietokoneapu
Kotitalous-
vähennys 45%
www.orden.fi
040 5844 045

Siivouspalveluita jo vuodesta 1988.

Helga

siivoukset & kodinhoito
asiointi- & avustuspalvelut
0400 853 853
www.kodinhelga.com

Kuopion Tila-Auto Oy

• turistibussit 32 ja 50 matkustajalle
• pikkubussit
• invataksit

info@tila-auto.com www.tila-auto.com
p. taksiajot 0400-673 955
p. tilausajot 0400-992 993

Hammaslaboratorio
Hyvä Hammas Oy
Puree Paremmiin.

Vuorikatu 36, 70100 Kuopio

Erikoishammasteknikko
Satu Koskela
p. 017 265 4400

LÖYDÄ PIPLIAN LAHJAT

MISTÄ LÖYDÄT? PIPLIA
Hauskat piirroksat ovat täynnä jännittäviä yksityiskohtia, löydätkö ne? Isokokoisessa kirjassa on pahviset sivut. Soveltuu 2–7 vuotiaille. ■ 14,90 € / KPL

SOINUTUTET TASKUVIRSIKIRJAT
Kaikki virret ovat soinnutettuina omalla sivullaan. Mukana katekismus. Neljä kansivaihtoehtoa. ■ 12,90 € / KPL

UUSI FARKKURAAMATTU!
■ 24 € / KPL

Tutustu myös keskkokoiisiin ja nahkakan-tisiin virsikirjoihin www.pipliakauppa.fi

www.piplia.fi ■

TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA ARKEEN

fennokauppa.fi

APU VIRTSAKARKAILUUN!
Laaja valikoima suojia eri asteiseen virtsankarkailuun. Omat mallit naisille ja miehille.

Pyydy ILMAINEN näyte!

Varmoja Istuvat hyvin Hajuja neutraloivia

FENNO MEDICAL OY
09 276 360 | asiakaspalvelu@fennomedical.fi | fennokauppa.fi

SEURAKUNNAT 20.11.-3.12.2013

YLÖSNOUSEMUKSEN
KIRKKO
Mäntyte 5
Messu su 24.11. klo 10. K. Leino, Saarela.
Messu, 1. Adventti su 1.12. klo 10. E. Keihänen, Saarela.
Rukoushetki to klo 12.

JUANKOSKEN SEURAKUNTATALO
Mäntyte 5
Lähetysaskartelu to 21.11. klo 10–13 srk-salissa.
Liikunta- ja näkörajoitteiset sekä Juankosken Aivoparkit, pe 22.11. klo 12. Jos tarvitset kyytiä, ota yhteyttä diakoni Leila Asikaiseen 040 4888 620.
Seurakuntakerho, ke 27.11. klo 12–14 srk-talossa. Vieraana nimikkolähetti Tiia Juzi.
Aamukahviryhmä, to 28.11. klo 10–12.
Donkkis Big Night pe 29.11. klo 18–20 varhaisnuorille, Olli Inkinen.
Alli Toivasen 90-vuotis-syntymäpäiväseurat su 1.12. messun jälkeen srk-talossa.
Lähetysaskartelu su 5.12. klo 10–13 srk-salissa.

KAAVIN KIRKKO
Kaavin tie 24
Ilta särkynneille pe 22.11. klo 18.
Järvi-Kuopion seurakunnan vuoden 2014 rippikoulujen avausjumalainpalvelus su 24.11. klo 13. M. Mäkinen, Lukkari-Lohi.
Saila Seurajärven konsertti pe 29.11. klo 18. Vapaapäsy. Ohjelman hinta 5 €, tuotto alueseurakunnan diakoniatyölle lapsiperheiden tukemiseen.
Messu, 1. Adventti su 1.12. klo 13. Huhtala, Lukkari-Lohi. Messun jälkeen adventtijuhla srk-kodissa. Vanhemman väen kirkkopyhää, LC Kaavi mukana järjestelyissä. Ohjelmaa, puuroa ja torttukahvit. Kirkkokydeissä voi käyttää kuljetusseteleitä, joiden tarpeesta yhteys 26.11. mennessä diakonissa Pirjoon 040 4888 627.

KAAVIN SEURAKUNTATALO
Kirkkorannantie 1
Eläkeläisten laulutunti to 21.11. klo 13. Kaikki laulamisesta kiinnostunut ovat tervetulleita.
Lapsikuoro to 21.11. klo 15. Uusia laulajia otetaan kuuroon.
Elsan kerho to 28.11. klo 11. Mukana Jari Muttu.
MUUTA
Elsan kerho su 5.12. klo 14. Maarianvaarassa. Pauli Tuppuraissa, Kurolantie 69.
Mielenterveyskuntoutujien joulujuhla to 12.12. klo 10. Juankoskella, alkaen messulla kirkossa, jonne 040 4888 627.

KAAVIN SEURAKUNTATALO
Kirkkorannantie 1
Eläkeläisten laulutunti to 21.11. klo 13. Kaikki laulamisesta kiinnostunut ovat tervetulleita.
Lapsikuoro to 21.11. klo 15. Uusia laulajia otetaan kuuroon.
Elsan kerho to 28.11. klo 11. Mukana Jari Muttu.
MUUTA
Elsan kerho su 5.12. klo 14. Maarianvaarassa. Pauli Tuppuraissa, Kurolantie 69.
Mielenterveyskuntoutujien joulujuhla to 12.12. klo 10. Juankoskella, alkaen messulla kirkossa, jonne 040 4888 627.

KAAVIN SEURAKUNTATALO
Kirkkorannantie 1
Eläkeläisten laulutunti to 21.11. klo 13. Kaikki laulamisesta kiinnostunut ovat tervetulleita.
Lapsikuoro to 21.11. klo 15. Uusia laulajia otetaan kuuroon.
Elsan kerho to 28.11. klo 11. Mukana Jari Muttu.
MUUTA
Elsan kerho su 5.12. klo 14. Maarianvaarassa. Pauli Tuppuraissa, Kurolantie 69.
Mielenterveyskuntoutujien joulujuhla to 12.12. klo 10. Juankoskella, alkaen messulla kirkossa, jonne 040 4888 627.

ka jälkeen srk-kodissa yhteinen juhla. Linja-aito lähtee klo 9.20 Kaavin matkahuollosta. Ilm. 4.12. mennessä Pirjoille 040 4888 627.

MUURUVEDEN KIRKKO
Kirkkotie 1
Messu su 24.11. klo 13. K. Leino, Saarela.
Messu, 1. Adventti su 1.12. klo 13. Keihänen, Saarela. Seniorisynttärät, yhteiset syntymäpäiväjuhlat 70,80,90 ja yli 90-vuotiaille. Juhla jatkuu srk-talossa.

MUURUVEDEN SEURAKUNTATALO
Kirkkotie 1
Seurakuntakerho to 21.11. alkaa klo 12 (huom aika) ruokailulla. Vieraana nimikkolähetti Tiia Juzi.

NILSIÄN KIRKKO
Kirkkojärventie 1
Messu su 24.11. klo 10. Pursiainen, R. Leino, Kärppä-Leskinen, keskustelutilaisuus.
Messu, 1. Adventti su 1.12. klo 10. Adventtinaas messun jälkeen, Pursiainen, Kärppä-Leskinen, mukana kirkkokuoro.
Kynttilävaellus ja adventtihartaas su 1.12. klo 18.30. Pursiainen, Kärppä-Leskinen, mukana Tienapojat.

NILSIÄN SEURAKUNTAKOTI
Nilsiantie 59
Ikäihmisten kerho to 31.10. klo 11.
Mannaruokailu ke 20.11. klo 12. Työttömille, päihdeongelmallaisille ja yksinäisille, maksuton.
Yhteislaulutaisuus ke 20.11. klo 18. Lapsenpäivän yhteislaulutaisuus. Lau-letaan uudesta lasten virsikirjasta.
Kirkkokuoro ke 21.11. klo 18.45–20.30 srk-kodin yläsalissa.
Naisten raamattupiiri ma 25.11. klo 18–20 alasalissa.
Sanan ja yhteyden ilta ti 26.11. klo 18.30.
Ikäihmisten kerho to 28.11. klo 11.
Kirkkokuoro to 28.11. klo 18.45–20.30 srk-kodin yläsalissa.
Adventtilounas su 1.12. messun jälkeen srk-kodissa.
Mannaruokailu ke 4.12. klo 12. srk-kodissa Työttömille, päihdeongelmallaisille ja yksinäisille, maksuton.
Sotiemme veteraanien joulujuhla to 5.12. klo 11. srk-kodissa.

MUUTA
Bible in English ke 20.11. klo 14. Sopukassa, Tilhantie 2.
Lapsikuoro Pajulahden koululla ke 21.11. klo 14–15

KAAVIN SEURAKUNTATALO
Kirkkorannantie 1
Eläkeläisten laulutunti to 21.11. klo 13. Kaikki laulamisesta kiinnostunut ovat tervetulleita.
Lapsikuoro to 21.11. klo 15. Uusia laulajia otetaan kuuroon.
Elsan kerho to 28.11. klo 11. Mukana Jari Muttu.
MUUTA
Elsan kerho su 5.12. klo 14. Maarianvaarassa. Pauli Tuppuraissa, Kurolantie 69.
Mielenterveyskuntoutujien joulujuhla to 12.12. klo 10. Juankoskella, alkaen messulla kirkossa, jonne 040 4888 627.

KAAVIN SEURAKUNTATALO
Kirkkorannantie 1
Eläkeläisten laulutunti to 21.11. klo 13. Kaikki laulamisesta kiinnostunut ovat tervetulleita.
Lapsikuoro to 21.11. klo 15. Uusia laulajia otetaan kuuroon.
Elsan kerho to 28.11. klo 11. Mukana Jari Muttu.
MUUTA
Elsan kerho su 5.12. klo 14. Maarianvaarassa. Pauli Tuppuraissa, Kurolantie 69.
Mielenterveyskuntoutujien joulujuhla to 12.12. klo 10. Juankoskella, alkaen messulla kirkossa, jonne 040 4888 627.

SIILINJÄRVI
www.siilinjarseurakunta.fi
www.facebook.com/siilinjarseurakunta

KIRKKO
Haarahongantie 2
Messu su 24.11. klo 10. Seppo Laitanen, Kaisa Yletyinen, Airi Heiskanen, Henri Tikkanen (laulu), avustajina Siilinjärven Martat. Kirkkokahvit ja Siilinjärven Marttojen 100-vuotisjuhla srk-talossa.
Perjantaimessu ja vapaaehtoisten kiitosjuhla pe 29.11. klo 18.30: "Kuninkas tulee nöyränä". Kaisa Yletyinen, Seppo Laitanen, Vesa Kajava.
1 adventtisunnuntain messu su 1.12. klo 10. Matti Hoffrén, Sirpa Ylikotila, Airi Heiskanen, Gospel-ryhmä.
Adventtivesper su 1.12. klo 18. Satu Vääntinen, Marjaana Kaisto, Vesa Kajava, Sola Gratia.
Mieskuoro Kuopio-kvartetin konsertti ti 3.12. klo 19. Joht. Pertti Malinen. Osa ohjelmatuotosta seurakunnan diakonian ja lähetksen hyväksi.
Kansalaisopiston joulukonsertti ke 4.12. klo 18. Musiikkikoulun opiskelijat esittävät klassisia ja jouluisia säveliä, huilu-, laulu- ja pianoesityksiä. Lopuksi yleisö pääsee osallistumaan yhteislauluun.
On joulua kaikissa meissä -joulukonsertti to 5.12. klo 18. Pirjo Tossavainen ja Risto Nevala (laulu), Vesa Kajava (urut). Järj. yhteistyössä Savon Kansantaide ry:n kanssa.
Istenäisyyspäivän jumalanpalvelus pe 6.12. klo 10. Mukana Lauluveikot. Paritolaisten lupakusenanto. Jumalanpalveluksen jälkeen seppelienlasku sankarihaudoille.

VEHMER-SALMEN KIRKKO
Lempeläntie 17
Messu su 24.11. klo 13. U. Mäkinen, Ahonen.
Perhemessu, 1. Adventtisunnuntaina su 1.12. klo 13. U. Mäkinen, Tuura, Paul, kirkkokuoro. Lau-lamme huosiina, koristemme kuusen ja nautimme glögiä ja pipareita.

VEHMER-SALMEN SEURAKUNTAKOTI
Lempeläntie 15
Lähetyspiiri to 21.11. klo 16.30. kammarissa. Vieraana lähetystyöntekijä Tarja Suurenvirta.
Pöytäkammari ma 25.11. klo 10–12, kammarissa.
Kokki-ukot ti 3.12. klo 17. Joululaulut ja -piparit ke 4.12. klo 18. Lauletaan ja kuunnellaan kirkkokuoron joululauluja ja paistetaan pipareita, salissa.

JÄRVI-KUOPION SEURAKUNTA
Yhteiset
Rippikoulujen aloituspyhä su 24.11. klo 13. Kaavin kirkossa, sanajumalanpalvelus, jonka jälkeen info rippikouluasioista nuorille ja vanhemmille. M. Mäkinen, Lukkari-Lohi. Mukana rippikoulujen työntekijöitä, nuoria ja nuorten bändi.
Järvi-Kuopion seurakunnan kirkkokuorojen yhteisharjoitukset su 5.12. klo 18. Kaavin kirkossa.

KASTETUT
Enna Linnea Julkunen, Juankoski, Oliver Niklas Hakkarainen, Riistavesi, Emmi Marjatta Ruokola, Kaavi, Sylvi Emilia Vääntinen, Nilsä, Lasse Kalevi Kokkonen, Haluna, Venla Karina Taskinen, Pailonurmi, Juho Olavi Ruslanen, Haluna, Elli Annikki Laitinen, Haluna, Juho Samuli Huttunen, Pajulahti, Aada Camilla Koistinen, Tuusniemi, Severi Väinö Sakari Peltomaa, Räsälä, Vehmersalmi, Henri Arttu Eemeli Setälä, Juankoski, Pihla Nelli Marie Vesterinen, Juankoski.

KUOLLEET
Reino Erik Kulajoki 85 v, Tuusniemi, Tuomo Eelis Tuomainen 49 v, Vehmersalmi, Jukka Raimo Tapani Kuivalainen 49 v, Kaavi, Kari Juhani Lippunen 53 v, Nilsä, Hilda Alina Hakkarainen 94 v, Kaavi, Erkki Mathalt 89 v, Kaavi, Liisa Nieminen 82 v, Juankoski, Erkki Johannes Pöllänen 82 v, Riistavesi, Kauko Johannes Miettinen 84 v, Tuusniemi, Eino Vilho Räsänen 57 v, Jännevirta.

KUOLLEET
Reino Erik Kulajoki 85 v, Tuusniemi, Tuomo Eelis Tuomainen 49 v, Vehmersalmi, Jukka Raimo Tapani Kuivalainen 49 v, Kaavi, Kari Juhani Lippunen 53 v, Nilsä, Hilda Alina Hakkarainen 94 v, Kaavi, Erkki Mathalt 89 v, Kaavi, Liisa Nieminen 82 v, Juankoski, Erkki Johannes Pöllänen 82 v, Riistavesi, Kauko Johannes Miettinen 84 v, Tuusniemi, Eino Vilho Räsänen 57 v, Jännevirta.

VEHMER-SALMEN KIRKKO
Lempeläntie 17
Messu su 24.11. klo 13. U. Mäkinen, Ahonen.
Perhemessu, 1. Adventtisunnuntaina su 1.12. klo 13. U. Mäkinen, Tuura, Paul, kirkkokuoro. Lau-lamme huosiina, koristemme kuusen ja nautimme glögiä ja pipareita.

VEHMER-SALMEN SEURAKUNTAKOTI
Lempeläntie 15
Lähetyspiiri to 21.11. klo 16.30. kammarissa. Vieraana lähetystyöntekijä Tarja Suurenvirta.
Pöytäkammari ma 25.11. klo 10–12, kammarissa.
Kokki-ukot ti 3.12. klo 17. Joululaulut ja -piparit ke 4.12. klo 18. Lauletaan ja kuunnellaan kirkkokuoron joululauluja ja paistetaan pipareita, salissa.

JÄRVI-KUOPION SEURAKUNTA
Yhteiset
Rippikoulujen aloituspyhä su 24.11. klo 13. Kaavin kirkossa, sanajumalanpalvelus, jonka jälkeen info rippikouluasioista nuorille ja vanhemmille. M. Mäkinen, Lukkari-Lohi. Mukana rippikoulujen työntekijöitä, nuoria ja nuorten bändi.
Järvi-Kuopion seurakunnan kirkkokuorojen yhteisharjoitukset su 5.12. klo 18. Kaavin kirkossa.

KUOLLEET
Reino Erik Kulajoki 85 v, Tuusniemi, Tuomo Eelis Tuomainen 49 v, Vehmersalmi, Jukka Raimo Tapani Kuivalainen 49 v, Kaavi, Kari Juhani Lippunen 53 v, Nilsä, Hilda Alina Hakkarainen 94 v, Kaavi, Erkki Mathalt 89 v, Kaavi, Liisa Nieminen 82 v, Juankoski, Erkki Johannes Pöllänen 82 v, Riistavesi, Kauko Johannes Miettinen 84 v, Tuusniemi, Eino Vilho Räsänen 57 v, Jännevirta.

KUOLLEET
Reino Erik Kulajoki 85 v, Tuusniemi, Tuomo Eelis Tuomainen 49 v, Vehmersalmi, Jukka Raimo Tapani Kuivalainen 49 v, Kaavi, Kari Juhani Lippunen 53 v, Nilsä, Hilda Alina Hakkarainen 94 v, Kaavi, Erkki Mathalt 89 v, Kaavi, Liisa Nieminen 82 v, Juankoski, Erkki Johannes Pöllänen 82 v, Riistavesi, Kauko Johannes Miettinen 84 v, Tuusniemi, Eino Vilho Räsänen 57 v, Jännevirta.

KUOLLEET
Reino Erik Kulajoki 85 v, Tuusniemi, Tuomo Eelis Tuomainen 49 v, Vehmersalmi, Jukka Raimo Tapani Kuivalainen 49 v, Kaavi, Kari Juhani Lippunen 53 v, Nilsä, Hilda Alina Hakkarainen 94 v, Kaavi, Erkki Mathalt 89 v, Kaavi, Liisa Nieminen 82 v, Juankoski, Erkki Johannes Pöllänen 82 v, Riistavesi, Kauko Johannes Miettinen 84 v, Tuusniemi, Eino Vilho Räsänen 57 v, Jännevirta.

LÄNSIVUOREN HAUTAUSHUOLTO

Savonkatu 25, Kuopio
(Sokoksen takana)
www.lansivuoriky.fi
p. 017 261 3665
Hautakivi näytelly liikkeessämme -tervetuloa tutustumaan!

PUIJON KIVI

HAUTAKIVET
KAIVERRUKSET
ENTISÖINNIT
MUUT KIVITYÖT

Kettulanlahdetie 25
70400 Kuopio
www.puijonkivi.fi
Puh. (017) 282 9000

Kukkakauppa
Hautausseurakunta
Pitopalvelu

Kukka ja hautauspalvelu
ROSANNA
Vuurikatu 25
www.rosanna.fi
Kukkakauppa p. (017) 261 1456
Hautausseurakunta p. 044 094 5919

PERHEASIAIN NEUVOTTELUKESKUS

Suokatu 22
Luottamuksellista keskustelua parissaan kysymyksissä. Yhteydenotot ma–pe klo 9–11 040 4848 480 tai sähköpostitse perheneuvonta.kuopio@evl.fi

JÄRJESTÖT

NNKY Myllykatu 5
017 2614 500
044 7721920
toimisto@nnky.fi
www.ywca.fi/paikkailisyhdistykset
Perhekahvila ma klo 9.30–12. Kuoro to klo 14. Raamattu- ja lähetyspiiri ke vuorokiloon klo 13. Venäläisten maahanmuuttajajanaisten ilta ke 20.11. klo 18. Gospel-lattarit to klo 16.30–17.30. Kertamaksu 5 €.
Yhteiskristillinen raamattu- ja rukousilta ti klo 18.

KANSAN RAAMATTUSEURA
Sanan Kulma
Tulliportinkatu 22
www.kansanraamattuseura.fi/kuopio
krs-kuopio@sana.fi
Kirjanyhteyksiä avoimna tilaisuuksien aikana ja perjantaisin klo 13–16.
Sanan ilta Sanan Kulmalta pe 22.11. klo 18 Vankila-lähetä ja Muurmannin ja Kuolan alueella diakonia- ja sosiaalityötä tekevä Olavi Hartikainen ker-

Surun kohdatessa...

KUOPION HAUTAUSTOIMISTO NIIRANEN
Savonkatu 24, Ollinpuisto (Savonk. ja Tulliportink. kulma)
puh. (017) 261 3686, 261 3685, päivystys 0400 573 833)
www.hautausseurakunta.fi

Suru on hitaasti vaalenevia varjoja...

Hautausseurakunta
J. NURRO OY
Kauppakatu 55-57 KUOPIO Puh. 017-2613065, 040 5056287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

Arkut, kuljetukset, kukkalaitteet, sidontatyöt ja koristelu, hautakivet ja kaiverrukset

Iltaisin ja viikonloppuisin:
Kari Väänänen,
puh. 040 585 0456
toimisto@hautausseurakunta.fi

Pitopalvelu kaikkiin juhliin ja tilaisuuksiin

Iltaisin ja viikonloppuisin:
puh. 040 585 0456

Hautausseurakunta
PARVIAINEN OY
Savonkatu 18, 70110 KUOPIO, puh. (017) 261 3771

Tervetuloa hermoratahierontaan!

Jos kärsit huonosta aineenvaihdunnasta, verenkierrasta tai ongelmana on päänsärky, niska- ja hartiakivut ja jalat ovat heikossa kunnossa.

MUISTA
LAHJA-
KORTIT!

KIPU-HOITO
Aino Pusa

Haapaniemen-
katu 25 A 30
puh. 0500-137 477

Ilo on ja suruun.

*Elämän
kaikkiin
hetkiin.*

*Palveleva
naisten vaatteiden
erikoisliike.*

Savonkatu 22 Kuopio
Sokoksen parkkipaikka vastapäätä
puh. 017 261 2435
ma-to 9.30-17.30 pe 9.30-17 la 10-14

**Ilmoittaja,
ota yhteyttä.**

Ilmoitusmarkkinointi

Pirjo Teva
020 754 2284,
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

KOTIMAA
PRO

**KAATUMISEN JA SELÄN
KIPEYTYMISEN JÄLKEEN
TUTKIMUKSIIN**

**On muitakin tapoja
testata luun lujuutta ja
tasapainoa.**

Selän kuvaus, luuntiheys- ja
tasapainomittaus.
Hinta 350€, Kela 115€
omavastuu n. 235€

**Yleislääketieteen erikoislääkäri
Markku Hyvönen**

PUIJONLAAKSON

LÄÄKÄRIKESKUS

Kiekkotie 2, Kuopio
☎ 017 2828 244
www.puijonlaaksonlaakarikeskus.fi

Perunkirjoitukset

Luotettavasti – asiakasystävällisin hinnoin
Tapionkatu 5-9 Kuopio
(myös Siilinjärvi, Nilsä)
Tilisara p. 046-892 1422

PERHEOIKEUDEN LAKIASIAT

esim. avioehto, testamentti, perunkirjoitus
alkaen 300 € + kulut + alv 24 %

Asianajotoimisto Kalevi Pitkänen Oy

Puistokatu 6, 70110 Kuopio
puh. (017) 282 2211 • faksi (017) 282 3101
www.kalevipitkanen.com • aatsto@kalevipitkanen.com

ASIANAJOTOIMISTO KOLARI & CO. OY

Seppo Kolari, Matti Reinikainen,
Ville Heikinheimo, Katriina Manninen, Kristian Kakko
Kauppakatu 39 A, 4.krs, 70100 KUOPIO
(017) 265 7777/puh. (017) 261 1085/fax.
www.kolari-co.fi

ISÄNNÖINTIPALVELU
ISARVO OY

Hoidamme isännöinnin huolella ja kirjanpidon tarkasti
isännöimme seuraavanlaisia kohteita: • asunto-osakeyhtiöt
• kiinteistöosakeyhtiöt • palvelutalot • veteraanitalot • senioritalot

Yksilöllinen ja reipas isännöintipalvelu.
Anna taloyhtiösi ammattitaitoisin, osaaviin käsiin.

Puijonkatu 13, 70100 Kuopio, Puh. 040 593 6353
Toimisto avoinna arkisin kello 9.00 - 16.00

SEURAKUNNAT 20.11.-3.12.2013

too Venäjän työn kuulu-
misia; musiikki ylistysryh-
mä Jaspe.

**PIENPIIRIT
SANAN KULMALLA:**
Ma Rukouspiiri

klo 18–19.30.
Ma pariton vk Raamattu-
piiri klo 18–19.30.
Danielin kirja.

Ti pariton vk Naisten solu
klo 18–19.30.

Ke pariton vk Askartelu-
piiri klo 13–16.

Ke parillinen vk Opinto-
piiri: Kolmiyhteinen Juma-
la: Isä, Poika, Pyhä Henki
klo 18–20.

To Krito-ryhmät klo 18–20
0400 793 446 Anja.

Pe rukouspäivystys ja avoi-
met ovet klo 13–16.

Nuorekkaiden naisten ko-
tisolu pariton ke klo 18.

Lisätietoja: marjut.rasa-
nen@gmail.com ja ninatt-
partanen@hotmail.com

**SUOMEN
LUTERILAINEN
EVANKELIUMI-
YHDISTYS**

**Raamattu- ja lähetyspii-
rit** ke 20.11. ja ke 4.12. klo

18.30 keskusseurakunta-
talolla Aaronissa. Aiheena

raamatun aarteet.
Sanajumalanpalvelus

to 28.11. klo 19 NNKY:n
tiloissa, Myllykatu 5,
Häkämes.

Lähetysmyyjäiset pe 1.11.
klo 10.30 keskusseurakun-
tatalolla.

**SLEY:n Itä-Suomen piirin
työntekijä** on Johannes

Häkämes, 050 321 2938,
johannes.hakamies@sley.fi

**SUOMEN
RAAMATTUOPISTO**

Pienryhmät kokoontuvat:
Raamattupiiri ti klo 18.30

Merja-Riitta Jaakkosella,
Pitkäsiima 15, Kuopio,
040 557 3285.

**Rukouspiiri ja keskus-
leva raamattupiiri** ti klo

17.30 Kuopion NNKY:n
toimistossa, Kauppaka-
tu 40–42.

Miesten kuntopiiri ma
ja to klo 10, ilm. 044 290

2450.
Skype-raamis ma klo 19

ja **Skype-novumpiiri** ma
klo 20. Ilm. 044 290 2450.

Miesten päivä "Hyviä uu-
tisiasia sinulle, mies" la 23.11.

klo 10–19, Petosen srk-ta-
llossa. Mukana mm. Reino

Letonsaari, Markku Hut-
tunen, Pekka Puustinen,
Sami Grästen, Alvar Saval-
lampi. Tarkemmat tiedot,

ks. Kallaveden srkn koti-
sivuilta.

Luento Danielin kirjasta,
osa 2, su 24.11. klo 18 Kuopion
NNKY:ssä, Myllyka-
tu 5. Luennoitsijana Mai-
lis Janatuinen. Lopuksi tar-
joilua.

**HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
Kuninkaankatu 22**

050 569 1302
Toimipiste avoinna

keskiviikkoina klo 10–13.
Veisuut/seurat ja kahvi-
tarjoilua klo 11. Saatavana

myös yhdistyksen tuot-
teita.

Tietoja myös www.h-y.fi
aluetyön sivuilta.

Seurat 24.11. klo 18 Puijon
kirkolla.

Seurat 24.11. Siilinjärvellä
Vuorelan kirkolla klo 13 al-
kavan jpn ja kirkkokahvi-
en jälkeen.

Seurat 30.11. klo 18 Män-
nistössä Pyhän Johan-
neksen kirkon takkahuo-
neessa.

**SUOMEN
LUTERILAINEN
EVANKELIUMI-
YHDISTYS**

**Raamattu- ja lähetyspii-
rit** ke 20.11. ja ke 4.12. klo

18.30 keskusseurakunta-
talolla Aaronissa. Aiheena

raamatun aarteet.
Sanajumalanpalvelus

to 28.11. klo 19 NNKY:n
tiloissa, Myllykatu 5,
Häkämes.

Lähetysmyyjäiset pe 1.11.
klo 10.30 keskusseurakun-
tatalolla.

**SLEY:n Itä-Suomen piirin
työntekijä** on Johannes

Häkämes, 050 321 2938,
johannes.hakamies@sley.fi

**SUOMEN
RAAMATTUOPISTO**

Pienryhmät kokoontuvat:
Raamattupiiri ti klo 18.30

Merja-Riitta Jaakkosella,
Pitkäsiima 15, Kuopio,
040 557 3285.

**Rukouspiiri ja keskus-
leva raamattupiiri** ti klo

17.30 Kuopion NNKY:n
toimistossa, Kauppaka-
tu 40–42.

Miesten kuntopiiri ma
ja to klo 10, ilm. 044 290

2450.
Skype-raamis ma klo 19

ja **Skype-novumpiiri** ma
klo 20. Ilm. 044 290 2450.

Miesten päivä "Hyviä uu-
tisiasia sinulle, mies" la 23.11.

klo 10–19, Petosen srk-ta-
llossa. Mukana mm. Reino

Letonsaari, Markku Hut-
tunen, Pekka Puustinen,
Sami Grästen, Alvar Saval-
lampi. Tarkemmat tiedot,

ks. Kallaveden srkn koti-
sivuilta.

Luento Danielin kirjasta,
osa 2, su 24.11. klo 18 Kuopion
NNKY:ssä, Myllyka-
tu 5. Luennoitsijana Mai-
lis Janatuinen. Lopuksi tar-
joilua.

**HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
Kuninkaankatu 22**

050 569 1302
Toimipiste avoinna

keskiviikkoina klo 10–13.
Veisuut/seurat ja kahvi-
tarjoilua klo 11. Saatavana

myös yhdistyksen tuot-
teita.

Tietoja myös www.h-y.fi
aluetyön sivuilta.

Seurat 24.11. klo 18 Puijon
kirkolla.

Seurat 24.11. Siilinjärvellä
Vuorelan kirkolla klo 13 al-
kavan jpn ja kirkkokahvi-
en jälkeen.

Seurat 30.11. klo 18 Män-
nistössä Pyhän Johan-
neksen kirkon takkahuo-
neessa.

**SUOMEN
LUTERILAINEN
EVANKELIUMI-
YHDISTYS**

**Raamattu- ja lähetyspii-
rit** ke 20.11. ja ke 4.12. klo

18.30 keskusseurakunta-
talolla Aaronissa. Aiheena

raamatun aarteet.
Sanajumalanpalvelus

to 28.11. klo 19 NNKY:n
tiloissa, Myllykatu 5,
Häkämes.

Lähetysmyyjäiset pe 1.11.
klo 10.30 keskusseurakun-
tatalolla.

**SLEY:n Itä-Suomen piirin
työntekijä** on Johannes

Häkämes, 050 321 2938,
johannes.hakamies@sley.fi

**SUOMEN
RAAMATTUOPISTO**

Pienryhmät kokoontuvat:
Raamattupiiri ti klo 18.30

Merja-Riitta Jaakkosella,
Pitkäsiima 15, Kuopio,
040 557 3285.

**Rukouspiiri ja keskus-
leva raamattupiiri** ti klo

17.30 Kuopion NNKY:n
toimistossa, Kauppaka-
tu 40–42.

Miesten kuntopiiri ma
ja to klo 10, ilm. 044 290

2450.
Skype-raamis ma klo 19

ja **Skype-novumpiiri** ma
klo 20. Ilm. 044 290 2450.

Miesten päivä "Hyviä uu-
tisiasia sinulle, mies" la 23.11.

klo 10–19, Petosen srk-ta-
llossa. Mukana mm. Reino

Letonsaari, Markku Hut-
tunen, Pekka Puustinen,
Sami Grästen, Alvar Saval-
lampi. Tarkemmat tiedot,

ks. Kallaveden srkn koti-
sivuilta.

Luento Danielin kirjasta,
osa 2, su 24.11. klo 18 Kuopion
NNKY:ssä, Myllyka-
tu 5. Luennoitsijana Mai-
lis Janatuinen. Lopuksi tar-
joilua.

**HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
Kuninkaankatu 22**

050 569 1302
Toimipiste avoinna

keskiviikkoina klo 10–13.
Veisuut/seurat ja kahvi-
tarjoilua klo 11. Saatavana

myös yhdistyksen tuot-
teita.

Tietoja myös www.h-y.fi
aluetyön sivuilta.

Seurat 24.11. klo 18 Puijon
kirkolla.

Seurat 24.11. Siilinjärvellä
Vuorelan kirkolla klo 13 al-
kavan jpn ja kirkkokahvi-
en jälkeen.

Seurat 30.11. klo 18 Män-
nistössä Pyhän Johan-
neksen kirkon takkahuo-
neessa.

**SUOMEN
LUTERILAINEN
EVANKELIUMI-
YHDISTYS**

**Raamattu- ja lähetyspii-
rit** ke 20.11. ja ke 4.12. klo

18.30 keskusseurakunta-
talolla Aaronissa. Aiheena

raamatun aarteet.
Sanajumalanpalvelus

to 28.11. klo 19 NNKY:n
tiloissa, Myllykatu 5,
Häkämes.

Lähetysmyyjäiset pe 1.11.
klo 10.30 keskusseurakun-
tatalolla.

**SLEY:n Itä-Suomen piirin
työntekijä** on Johannes

Häkämes, 050 321 2938,
johannes.hakamies@sley.fi

**SUOMEN
RAAMATTUOPISTO**

Pienryhmät kokoontuvat:
Raamattupiiri ti klo 18.30

Merja-Riitta Jaakkosella,
Pitkäsiima 15, Kuopio,
040 557 3285.

**Rukouspiiri ja keskus-
leva raamattupiiri** ti klo

17.30 Kuopion NNKY:n
toimistossa, Kauppaka-
tu 40–42.

Miesten kuntopiiri ma
ja to klo 10, ilm. 044 290

2450.
Skype-raamis ma klo 19

ja **Skype-novumpiiri** ma
klo 20. Ilm. 044 290 2450.

Miesten päivä "Hyviä uu-
tisiasia sinulle, mies" la 23.11.

klo 10–19, Petosen srk-ta-
llossa. Mukana mm. Reino

Letonsaari, Markku Hut-
tunen, Pekka Puustinen,
Sami Grästen, Alvar Saval-
lampi. Tarkemmat tiedot,

ks. Kallaveden srkn koti-
sivuilta.

Luento Danielin kirjasta,
osa 2, su 24.11. klo 18 Kuopion
NNKY:ssä, Myllyka-
tu 5. Luennoitsijana Mai-
lis Janatuinen. Lopuksi tar-
joilua.

**HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
Kuninkaankatu 22**

050 569 1302
Toimipiste avoinna

keskiviikkoina klo 10–13.
Veisuut/seurat ja kahvi-
tarjoilua klo 11. Saatavana

myös yhdistyksen tuot-
teita.

Tietoja myös www.h-y.fi
aluetyön sivuilta.

Seurat 24.11. klo 18 Puijon
kirkolla.

Seurat 24.11. Siilinjärvellä
Vuorelan kirkolla klo 13 al-
kavan jpn ja kirkkokahvi-
en jälkeen.

Seurat 30.11. klo 18 Män-
nistössä Pyhän Johan-
neksen kirkon takkahuo-
neessa.

**SUOMEN
LUTERILAINEN
EVANKELIUMI-
YHDISTYS**

**Raamattu- ja lähetyspii-
rit** ke 20.11. ja ke 4.12. klo

18.30 keskusseurakunta-
talolla Aaronissa. Aiheena

raamatun aarteet.
Sanajumalanpalvelus

to 28.11. klo 19 NNKY:n
tiloissa, Myllykatu 5,
Häkämes.

Lähetysmyyjäiset pe 1.11.
klo 10.30 keskusseurakun-
tatalolla.

**SLEY:n Itä-Suomen piirin
työntekijä** on Johannes

Häkämes, 050 321 2938,
johannes.hakamies@sley.fi

**SUOMEN
RAAMATTUOPISTO**

Pienryhmät kokoontuvat:
Raamattupiiri ti klo 18.30

Merja-Riitta Jaakkosella,
Pitkäsiima 15, Kuopio,
040 557 3285.

**Rukouspiiri ja keskus-
leva raamattupiiri** ti klo

17.30 Kuopion NNKY:n
toimistossa, Kauppaka-
tu 40–42.

Miesten kuntopiiri ma
ja to klo 10, ilm. 044 290

2450.
Skype-raamis ma klo 19

ja **Skype-novumpiiri** ma
klo 20. Ilm. 044 290 2450.

Miesten päivä "Hyviä uu-
tisiasia sinulle, mies" la 23.11.

</

”Ei se ole aina laiskuutta ja vetelyyttä, jos lapsi tai nuori ei saa jotakin aikaiseksi.

”Oman lapsen menettämisestä jää jälki loppuelämäksi. Elämä kuitenkin jatkuu”, kokee Anneli Hartikainen.

Surua suolammen syvyyksistä

Siitä on jo kuusi vuotta, kun suolammesta löytyi 14-vuotias Ottis. Sen jälkeen ei läheisten elämä ole ollut ennallaan.

Anneli Hartikaisen hartioilla asuu yhä vakavuus. Sellaisen aistii ihmisessä, joka on kokenut elämässään niin syvän surun, että sen jälki jää, vaikka elämä olisi muuten jo raiteillaan.

”Yhden tammikuisen, sateisen ja pimeän koulupäivän jälkeen **Otto-Pekka** ei tullut kotiin. Hänen piti mennä kaupunkiin siskonsa kanssa, mutta reissu olikin peruuntunut. Soitelin kavereille ja kouluun, koulussa hän oli ollut aivan normaalisti eikä tiedossa ole mitään erityistä.”

Illalla klo 11 soitettiin poliisit. Perhe etsi nuorta poikaa läpi yön. Aamulla joukkoon liittyi vapaaehtoisia, ja puolilta päivin poliisit toivat tiedon, että nuoren pojan ruumis oli löydetty sameisesta suolammesta.

”Jalat menivät alta. En ollut koskaan voinut aavistaa mitään sellaista.”

Järkytys ja suru veivät perheen ja suvun melkoiseen pyöritykseen. Otto-Pekka eli kolmen sisaruksen keskellä joukon nuorimpana.

”Sovimme koulun rehtorin kanssa, että vain rehtori antaa lausuntoja medialle. Kuitenkin toimittajat kulkivat kyselemässä asiasta pitkin kylää. Tuntui pahalta lukea iltapäivälehdistä ja maakuntalehdestä ajattemattomia sanoja lapsestamme.”

Tapahtunut vei pitkään prosessiin, jossa terapia ja vertaisryhmät ovat olleet ensiarvoisen tärkeitä. Surunauhaliiton vertaistoiminta ja Mielenterveysseuran ammattilaisten ohjaa-

mat kuntoutuskurssit ovat auttaneet ymmärtämään, että saman kokeneita on muitakin, hyvin erilaisia perheitä, hyvin erilaisia tilanteita, eikä kaikelle löydy koskaan selitystä.

”Sitä olen miettinyt, että pojallamme oli ehkä vaikea myöntää heikkoutta. Jälkikäteen arvioituna apua olisi tietysti tarvittu.”

”Itselfellen on vaikea antaa anteeksi sitä, että ei ymmärtänyt asian vakavuutta. Ei se ole laiskuutta ja vetelyyttä, jos lapsi tai nuori ei saa jotakin aikaiseksi. Mutta en minä ole mikään ammatti-ihminen enkä osannut tulkita masennuksen merkkejä oikein, vaikka aistin ettei kaikki ole hyvin.”

Nyt myöhemmin on tullut mieleen muisto vuosien takaa. Silloin ala-astetta lopetteleva poika sanoi ääneen mökin rappusilla, että äiti oli joskus sanonut että murrosiässä voi olla paha olla.

”En huomannut, että hänellä olisi ollut paha olla. Hän kyllä vetäytyi murrosiän edessä entistä enemmän oomiin oloihinsa pelaamaan paljon tietokonetta ja siitä me riitelimme jatkuvasti. Hän pikkuhiljaa vieraantui tavallisesta sosiaalisesta elämästä”.

Luonteeltaan Ottis oli hiljainen ja ujo. Yhtenä käännekohtana mielialalle äiti näkee yläasteelle siirtymisen:

”Ottis laitettiin toiseen luokkaan kuin hän

oli toivonut ja johon lähes koko muu luokka pääsi. Hän jäi aika yksin. Puhuin asiasta koululle, mutta luokanvaihto ei järjestynyt ennen kuin vuoden päästä. Siinä kohtaa Ottiksen kokeet olivat jo tyhjiä ja motivaatio kouluun mennyt. Ottis oli alisuoriutuja enkä ollut huolissani siitä, etteikö hän elämässä pärjäisi, koska älykkyyttä kuitenkin oli.”

”En syytä mitään enkä tiedä olisiko jonkin asian toisin meneminen estänyt tapahtunutta tapahtumasta.”

Herättikö tapahtunut uskon kriisiä, tapatuiko jumalasuhteessa muutoksia?

”Eipä oikeastaan. Vihani on kohdistunut itseeni. Syytän itseäni tapahtuneesta: miksi en huomannut ajoissa mielen muutoksia? Miksi viimeisenä päivänä kun hän tuli kotiin pahan olon vuoksi, tarjosin hänelle ruokaa ja kyselin

ruotsin sanoja? Luulin että on fyysisesti paha olo, koska mahatautia oli liikkeellä. Miksi en kysynyt, millä lailla on paha olla?”

Eivätkö kysymykset ole laantuneet, tapahtumasta on kuusi vuotta?

”Järjen tasolla ymmärrän asian toisin, mutta tunteet eivät kulje käsi kädessä järjen kanssa. Lapset ovat lahjaa. Jos en pysty pitämään heistä huolta, se on minun huonouttani: vaikka tiedän, että asia ei ole niin, silti en meinaa päästä eroon siitä tunteesta.”

Samalla Anneli Hartikainen haluaa sanoa, että elämä kuitenkin kulkee eteenpäin, vaikka se tuntui pysähtyneen mustaan ja harmaaseen kohtaan, suolammen syvyyksiin. Kun tunteissa tippuu jonnekin syvälle, sieltä kuitenkin pääsee ylös, kun alussa kaikki täyttyi kokonaan yhdestä asiasta. Suru ei enää hallitse elämää samalla tavoin kuin tapahtuneen jälkeen, vaikka on läsnä koko ajan elämässä.

Ja kun haudalle vie kukkaa tai kynttilää, tunnelma kuitenkin on jo seesteinen:

”Kun unissani kerron Ottikselle, mitä olen tehnyt, hän sanoo: kyllä minä tiedän. Hän kulkee koko ajan mukana.”

”Unessa näen, miten pieni onnellinen pikkupoika lentää hautausmaan yli korkealle taivaan sineen, vilkuttaa meille ja hymyilee.”

ULLA REMES

Itsemurhan tehneiden muistoksi sytytettiin kynttilät viime sunnuntaina Puijon ja Tuusniemen kirkoissa.